

ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра обліку і оподаткування

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ
СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

*Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної інтернет конференції, присвячена 100-річчю з дня народження професора, заслуженого працівника вищої школи України
Фесенка Дмитра Мусійовича*

ПОЛТАВА 2026

ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА

УДК 657:005:316

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : Матеріали ІХ Всеукраїнської

науково-практичної конференції. Полтавський державний аграрний університет (26 березня 2026 р.). Полтава, 2026. 1770 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету: КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету **Секретар організаційного комітету: ЛЕГА ОЛЬГА** – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету **Члени організаційного комітету:**

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Ґжицького, м. Львів

ДУБІНІНА МАРИНА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Миколаївського національного аграрного університету

ЗОЛЯ ОЛЕКСІЙ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму Полтавського державного аграрного університету **КОБСІЄВА ТЕТЯНА** – д.е.н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

ЛІПСЬКИЙ РОМАН - к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

ЄРШОВА НАТАЛІЯ – д.е.н., професор, професор кафедри обліку і фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» **СЛАВКОВА ОЛЕНА** - д.е.н, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

БЕЗКРОВНИЙ ОЛЕКСАНДР – декан факультету обліку та фінансів, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

ГУБАРИК ОЛЬГА - к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою, Дніпровського державного аграрно економічного університету

ПРИЙДАК ТЕТЯНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ISBN 978-617-8797-26-3 2026-19

© *Автори, 2026*

© *Кафедра обліку і оподаткування, 2026*

© *Полтавський державний аграрний університет, 2026*

ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА

Міністерство освіти і науки України

Державна наукова установа
«Український інститут науково-технічної
експертизи та інформації»

ПОСВІДЧЕННЯ № 243
про реєстрацію проведення заходу
від 02 лютого 2026 р.

одержувач	Полтавський державний аграрний університет
назва заходу	IX Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством» присвячена 100-річчю з дня народження професора, заслуженого працівника вищої школи України Фесенка Дмитра Мусійовича
дата і місце проведення	26 березня 2026 року м. Полтава
орієнтовна кількість учасників	300

Завідувач відділу інформаційного
забезпечення міждержавного
науково-технічного співробітництва

В.В. Матусевич

ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА

Дмитро Мусійович Фесенко

(1926-2012 pp.)

Науковий шлях Дмитра Мусійовича почався з навчання в аспірантурі Українського інституту економіки і організації сільськогосподарського виробництва та захисту кандидатської дисертації у 1967 році на тему «Планування, облік витрат і калькуляція собівартості продукції в колгоспах». У тому ж році науковець був прийнятий на посаду доцента кафедри бухгалтерського обліку Полтавського сільськогосподарського інституту. З 1974 р. по 1988 р. працював проректором інституту з навчальної роботи, а з 1994 р. - завідувачем кафедри бухгалтерського обліку.

У 2001 р. професор Фесенко був обраний головою Полтавського

регіонального відділення Федерації бухгалтерів, аудиторів і фінансистів АПК

України. Успіхи у науковій та навчально методичній роботі Дмитра Мусійовича відмічені багатьма відзнаками, зокрема: Заслужений працівник вищої школи Української РСР (з 1986 р.); член Методичної Ради з бухгалтерського обліку та звітності Міністерства аграрної політики України.

Як учасник та ветеран Другої світової війни, Фесенко Д. М.

неодноразово був нагороджений медалями та відзнаками, а за період трудової діяльності - відзначений нагородою «За доблесну працю». З під його пера вийшло більше 180 науково-методичних праць і розробок (зокрема 28 підручників і посібників).

УЧАСНИКИ КОНФЕРЕНЦІЇ

 Вінницька область

5

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

Вінницький навчально-науковий інститут економіки Західноукраїнського національного університету

Вінницький науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС

України Вінницький національний аграрний університет

Вінницький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету

 Волинська область

Відокремлений структурний підрозділ «Горохівський фаховий коледж ЛНУП»

Відокремлений структурний підрозділ «Любешівський технічний фаховий коледж Луцького національного технічного університету»

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ЗВО «Академія рекреаційних технологій і права»

Луцький національний технічний університет

Дніпропетровська область

Відокремлений структурний підрозділ «МФК ДВНЗ «ПДТУ»
ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет»
ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет»
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Дніпровський державний університет внутрішніх справ
Дніпропетровський науково-дослідний інститут судових експертиз
Криворізький державний педагогічний університет

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
ННІ «ДМетІ» Український державний університет науки і технологій
ННІ Український державний хіміко-технологічний університет, УДУНТ
Український державний університет науки і технологій
Університет митної справи та фінансів
Фаховий коледж зварювання та електроніки імені Є.О. Патона

Житомирська область

Державний університет «Житомирська політехніка»
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Поліський національний університет

Закарпатська область

Університет «АЛТЕРА»

Запорізька область

Відокремлений структурний підрозділ «Фаховий коледж бізнесу та харчових
технологій» Запорізького
національного університету
Запорізький інститут економіки та інформаційних технологій
Запорізький національний університет
Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана
Хмельницького Національний університет
«Запорізька політехніка»
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра

Моторного Івано-Франківська область

Відокремлений структурний підрозділ «Тлумацький фаховий коледж Львівського НУП»

Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту Західноукраїнського

національного університету

Інститут архітектури та будівництва «ІФНТУНГ-ДонНАБА»
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

Київська область

Білоцерківський національний аграрний університет
Вищий навчальний заклад «Університет «КРОК»
Державний податковий університет
Державний торговельно-економічний університет
ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України»
Інститут демографії та досліджень якості життя імені Михайла Птухи НАН
України Київський національний економічний університет імені
Вадима Гетьмана
Київський національний університет будівництва і архітектури.
Маріупольський державний університет
Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут
імені Ігоря
Сікорського
»
Національний транспортний університет
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Національний університет харчових технологій
ННЦ «Інститут аграрної економіки»
ПрАТ ВНЗ Міжрегіональна Академія управління персоналом
ТОВ «Сона-Фарм»
Український науково-дослідний інститут продуктивності агропромислового
комплексу Школа I-III ступенів №263 ім.
Євгена Коновальця

м. Кропивницький

Кіровоградська Мала академія наук учнівської молоді
Українська державна льотна академія
Центр дитячої та юнацької творчості «ЗОРІТ» Новоукраїнської міської ради
Кіровоградської області
Центральноукраїнський науковий ліцей Кіровоградської обласної ради
Центральноукраїнський національний технічний університет

Львівська область

Відокремлений структурний підрозділ «Львівський фаховий коледж ЛНУП»
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»
Львівський державний університет внутрішніх справ
Львівський інститут ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональної академії управління персоналом»
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені
С.З. Ґжицького
Львівський національний університет імені Івана Франка
Львівський торговельно-економічний університет
Львівський університет бізнесу та права
Національний університет «Львівська політехніка»

Миколаївська область

ВСП «Технологіко-економічний фаховий коледж Миколаївського НАУ»
Миколаївський національний аграрний університет

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення
Миколаївської міської ради
Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Одеська область

Державна установа «Інститут ринку і економіко-екологічних досліджень
НАНУ Одеський державний університет
внутрішніх справ
Одеський національний економічний університет
Одеський національний морський університет

Полтавська область

ВСП «Аграрно-економічний фаховий коледж ПДАУ»
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
Кременчуцький національний університет ім. М. Остроградського
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».
Полтавське відділення ННЦ «Інститут судових експертиз ім. засл. проф. М. С.
Бокаріуса» Полтавський державний аграрний університет
Полтавський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС
України Полтавський університет економіки і торгівлі
Філія «Полтаваагропромпродуктивність»

Рівненська область

Національний університет водного господарства та природокористування

Сумська область

Відокремлений структурний підрозділ Конотопський індустріально-педагогічний
фаховий коледж СумДУ
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Сумський державний університет
Сумський національний аграрний університет

Тернопільська область

Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і
природокористування України
«Бережанський агротехнічний інститут»

Відокремлений структурний підрозділ «Гусятинський фаховий коледж»
Тернопільського національного технічного
університету імені Івана Пулюя

Донбаська державна машинобудівна академія
Західноукраїнський національний університет
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Харківська область

Відокремлений структурний підрозділ «Вовчанський фаховий коледж Державного
біотехнологічного університету»

Державний біотехнологічний університет

Інститут тваринництва НААН України

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Національна академія Національної гвардії України

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Національний університет цивільного захисту України

НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України

8

Український державний університет залізничного транспорту

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця

Харківський національний університет внутрішніх справ.

Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

Харківський національний університет міського господарства імені О.М.

Бекетова Харківський соціально-економічний фаховий коледж

Херсонська область

Херсонський державний аграрно-економічний університет

Хмельницька область

Відокремлений структурний підрозділ Кам'янець-Подільський фаховий коледж

НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»

ВСП «Хмельницький торговельно-економічний фаховий коледж Державного
торгівельно економічного університету»

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний
інститут»

Університет економіки і підприємництва

Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут

Хмельницький національний університет

Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Черкаська область

ВСП «Уманський фаховий коледж технологій та бізнесу УНУС»
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Уманський національний університет
Черкаський державний технологічний університет
Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

Чернівецька область

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Чернівецький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

Чернігівська область

Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і
природокористування України
«Ніжинський агротехнічний інститут»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Університет трансформації майбутнього

Литва

Kaunas University of Technology

Польща

Економіко-гуманітарний університет, м. Бельсько-Бяла, Польща
Warsaw University of Life Sciences, Warsaw

Угорщина

University of Miskolc, Hungary

Шановні учасники конференції

Життя не дає на жаль гарантій, але дає щодня можливості, і це дуже чудово.

Тримайтесь подалі від негативних думок і наповнюйте серце позитивом.

Перемога обов'язково буде за нами

Бережіть себе, не ігноруйте сирени, проходите в укриття. Наші з Вами життя впливають на нашу перемогу. Нехай у ворога не виходить забирати

їх!

Велика повага і вдячність всім, хто долучився до оборони нашої України! Це - організовані і терплячі, стійкі і нестримні, бажаючі відстоювати своє, не шкодуючи власних сил і здоров'я - патріоти нашої країни! Перемоги всім нам!

Любимо Україну її традиції, культуру і фольклор Дух, що живе у
стібках вишиванки У мові, у слові, у піснях...

Щиро дякуємо всім Вам за участь у нашій конференції!

10

Наша боротьба триває, наша віра в краще непохитна! З
повагою Організаційний
комітет!!

Алфавітний показчик

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ І АУДИТ У ЦИФРОВІЗОВАНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

БАГРІЙ КОНОН, к.е.н, доцент, в.о. завідувача кафедри фінансів, обліку і оподаткування

Чернівецький торговельно-економічний інститут Державного торговельно економічного університету, м. Чернівці

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ АУТСОРСИНГ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТОМ ГОСПОДАРЮВАННЯ

У сучасному етапі трансформації економічних відносин, що характеризується посиленням глобалізаційних процесів, інтенсивним розвитком цифрових технологій та зростанням рівня конкуренції, суб'єкти господарювання функціонують у складному та динамічному середовищі. За таких умов особливої ваги набуває проблема підвищення ефективності управління підприємством, що передбачає впровадження інноваційних організаційно-економічних підходів. Одним із таких підходів є використання бухгалтерського аутсорсингу як сучасного інструменту оптимізації управлінських процесів і підвищення якості інформаційного забезпечення.

Зростання ролі інформації у прийнятті управлінських рішень обумовлює необхідність формування достовірної, своєчасної та релевантної облікової інформації. Водночас утримання власного бухгалтерського підрозділу потребує значних фінансових витрат і

12

організаційних зусиль, що не завжди є доцільним,

особливо для підприємств малого та середнього бізнесу. Саме тому в сучасній практиці господарювання все більшого поширення набуває передача функцій бухгалтерського обліку зовнішнім спеціалізованим організаціям.

Бухгалтерський аутсорсинг - це передача бухгалтерських функцій організації стороннім фахівцям із метою оптимізації бізнес-процесів. Цей вид аутсорсингу не є залученням зовнішнього бухгалтера, йому притаманний перехід постійних функцій, у той час як залучення стороннього фахівця можна назвати лише епізодичним або разовим [1, с. 67].

Функціональне наповнення бухгалтерського аутсорсингу є досить широким і включає ведення бухгалтерського та податкового обліку відповідно до чинного законодавства, підготовку та подання фінансової, податкової і статистичної звітності, організацію розрахунків із персоналом, зокрема нарахування заробітної плати та відповідних податкових платежів, надання консультацій з питань оподаткування і фінансового обліку, а також здійснення аналітичної оцінки фінансово-господарської діяльності підприємства. У ряді випадків аутсорсингові компанії також надають послуги з бюджетування, фінансового планування та внутрішнього аудиту.

Таким чином, бухгалтерський аутсорсинг доцільно розглядати не лише як технічний спосіб організації обліку, а як важливий елемент системи стратегічного управління підприємством, що забезпечує підвищення

ефективності використання ресурсів та покращення якості управлінських рішень.

Використання бухгалтерського аутсорсингу забезпечує підприємству

низку вагомих переваг. Насамперед йдеться про оптимізацію витрат, оскільки підприємство уникає витрат, пов'язаних із формуванням та утриманням штатного бухгалтерського персоналу, включаючи оплату праці, податкові нарахування, витрати на підвищення кваліфікації, організацію робочих місць та забезпечення відповідного програмного забезпечення. Крім того, аутсорсинг дозволяє трансформувати постійні витрати у змінні, що підвищує фінансову гнучкість підприємства.

Важливою перевагою є доступ до висококваліфікованих фахівців, які володіють актуальними знаннями у сфері бухгалтерського обліку, оподаткування та фінансового аналізу. Аутсорсингові компанії, як правило, мають у своєму складі спеціалістів різних напрямів, що дозволяє забезпечити комплексний підхід до обслуговування клієнта. Це, у свою чергу, сприяє підвищенню якості облікових послуг та зменшенню ймовірності виникнення помилок.

Не менш важливим аспектом є зниження ризиків застосування фінансових санкцій з боку контролюючих органів. Завдяки високому рівню спеціалізації та постійному моніторингу змін у законодавстві аутсорсингові компанії забезпечують своєчасне та коректне ведення обліку і подання звітності. Це особливо актуально в умовах частих змін податкового законодавства.

13

Застосування бухгалтерського аутсорсингу також сприяє підвищенню

ефективності управлінської діяльності, оскільки керівництво підприємства отримує можливість зосередити увагу на ключових бізнес-процесах, таких як розвиток ринку, підвищення конкурентоспроможності продукції чи послуг, інноваційна діяльність та стратегічне планування. Вивільнення управлінських ресурсів дозволяє підвищити загальну результативність функціонування підприємства.

Додатковою перевагою є гнучкість та адаптивність аутсорсингових послуг. Можливість бухгалтерського обслуговування сторонньою фірмою дозволяє підприємству зосередитись на основній ідеї своєї діяльності без відволікання на організаційні аспекти [2, с. 93].

Разом із тим бухгалтерський аутсорсинг не позбавлений певних недоліків і ризиків. Одним із найбільш суттєвих є ризик витоку конфіденційної інформації, оскільки передача облікових функцій передбачає доступ сторонніх осіб до фінансових даних підприємства. Крім того, знижується рівень безпосереднього

контролю за процесом ведення обліку, що може ускладнювати оперативне реагування на окремі управлінські ситуації.

Іншим важливим аспектом є залежність підприємства від зовнішнього виконавця, що може створювати певні ризики у разі неналежного виконання зобов'язань або припинення співпраці. Також можливі труднощі комунікаційного характеру, особливо у випадках, коли аутсорсингова компанія не забезпечує належного рівня зворотного зв'язку або не враховує специфіку діяльності клієнта.

З метою мінімізації зазначених ризиків підприємствам необхідно

приділяти особливу увагу вибору аутсорсингового партнера, оцінюючи його репутацію, досвід роботи, кваліфікацію персоналу та наявність відповідних сертифікацій. Важливим є також укладення детального договору, який регламентує права та обов'язки сторін, умови конфіденційності, відповідальність за порушення зобов'язань та порядок вирішення спірних питань. Додатково доцільно впроваджувати механізми контролю якості наданих послуг.

У системі управління підприємством бухгалтерський аутсорсинг виконує важливу інформаційну функцію, забезпечуючи формування якісної облікової інформації, що є основою для прийняття ефективних управлінських рішень. Завдяки використанню аутсорсингу підвищується рівень фінансової дисципліни, покращуються процеси планування, контролю та аналізу господарської діяльності.

В Україні ринок бухгалтерського аутсорсингу перебуває на стадії активного розвитку, що зумовлено низкою факторів, серед яких зростання кількості суб'єктів малого та середнього бізнесу, ускладнення податкового законодавства, цифровізація економічних процесів та підвищення вимог до якості облікової інформації. Значний вплив також має розвиток хмарних технологій, які забезпечують доступ до облікових даних у режимі реального часу та сприяють підвищенню ефективності взаємодії між клієнтом

аутсорсером.

Перспективи розвитку бухгалтерського аутсорсингу пов'язані з подальшою автоматизацією облікових процесів, впровадженням сучасних інформаційних систем, використанням штучного інтелекту та аналітичних платформ. Очікується також розширення спектра послуг, зокрема у сфері фінансового консалтингу, ризик-менеджменту та стратегічного планування.

Отже, бухгалтерський аутсорсинг є важливим інструментом підвищення ефективності управління підприємством, який дозволяє оптимізувати витрати,

підвищити якість облікової інформації та забезпечити гнучкість організаційних процесів. Його застосування сприяє адаптації підприємств до сучасних умов господарювання, зниженню ризиків та забезпеченню сталого розвитку. Водночас досягнення максимального ефекту від використання аутсорсингу можливе лише за умови раціонального вибору партнера та ефективної організації взаємодії з ним, що підкреслює його значущість як складової сучасної системи управління.

1. Багрій К. Л. Деякі аспекти організації бухгалтерського обліку в аутсорсинговій фірмі. Незалежна Україна: вектори політичного та соціально-економічного розвитку : матеріали VII Міжвузівської науково-практичної конференції 14 квітня 2023 р., Одеса : Одеський торговельно-економічний фаховий коледж, 2023. С. 67-69. URL : <https://surl.li/xcywsx>
2. Багрій К. Л. Особливості розвитку бухгалтерського аутсорсингу в сучасних умовах. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку бізнесу, фінансово-кредитних та облікових систем : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., 17 трав. 2024 р., Харків : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2024. С. 92–95. URL : <https://surl.li/wjuxhv>

БАРАНДИЧ ЛЮДМИЛА, здобувач вищої освіти
Науковий керівник – **СКИБА ГАННА**, к.е.н, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської та страхової справи,
Навчально-науковий Інститут управління, економіки та бізнесу,
ПрАТ «ВНЗ Міжрегіональна Академія управління персоналом», м. Київ

ЕФЕКТИВНА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ ТА ЗАМОВНИКАМИ У КОМУНАЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

В умовах реформування комунального сектору особливе значення має ефективний контроль за розрахунками з покупцями та замовниками. Своєчасне надходження коштів за послуги та роботи забезпечує ліквідність і безперервність діяльності, тоді як недосконалі облік і контроль спричиняють накопичення простроченої заборгованості. Тому організація обліку та контролю розрахунків потребує наукового обґрунтування та практичного вдосконалення.

Вітчизняні науковці досліджували облік дебіторської заборгованості та управління розрахунками з покупцями як важливий елемент фінансового управління підприємством. У роботах підкреслюється необхідність інтеграції обліку, аналізу та

15

внутрішнього контролю для ефективного використання

фінансових ресурсів [1; 2]. Водночас специфіка комунальних підприємств із регульованими тарифами та соціальними функціями вимагає додаткового вивчення організаційних аспектів обліку розрахунків.

Метою дослідження є обґрунтування теоретичних і практичних засад ефективної організації бухгалтерського обліку та контролю розрахунків з покупцями і замовниками у комунальному підприємстві та визначення напрямів їх удосконалення.

Розрахунки з покупцями та замовниками відображають взаємодію підприємства з контрагентами щодо реалізації продукції, виконання робіт чи надання послуг і формують дебіторську заборгованість як частину оборотних активів. Для комунальних підприємств значна частка таких розрахунків із населенням і бюджетними установами підвищує ризик несвоєчасних платежів. Тому правильна організація обліку забезпечує контроль оплат, достовірність звітності, прогнозування грошових потоків і управління ліквідністю. Дебіторська заборгованість визнається активом за умови ймовірності отримання економічних вигід і можливості її достовірної оцінки [3].

Ефективна система обліку розрахунків з покупцями передбачає чітку побудову синтетичного та аналітичного обліку. Основними елементами організації є: *документальне забезпечення операцій* (договори, акти виконаних робіт, рахунки-фактури, платіжні документи); *аналітичний облік* (за кожним контрагентом, договором та строками погашення заборгованості); *автоматизація облікових процесів* (забезпечує оперативність обробки інформації); *регулярна інвентаризація розрахунків* (для підтвердження

реальності заборгованості).

Важливим інструментом є формування реєстрів дебіторської заборгованості із розподілом за строками її виникнення, що дозволяє своєчасно виявляти прострочені борги. Контроль розрахунків із покупцями має бути безперервним процесом і включати попередній, поточний та наступний контроль.

До ключових контрольних процедур належать: перевірка умов договорів перед їх укладанням; контроль правильності оформлення первинних документів; звіряння взаєморозрахунків із контрагентами; аналіз строків погашення дебіторської заборгованості; створення резерву сумнівних боргів.

Ефективний внутрішній контроль дозволяє зменшити ризик безнадійної заборгованості та підвищити фінансову дисципліну споживачів послуг. Аналітична робота є необхідною складовою управління дебіторською заборгованістю. *Вона включає розрахунок таких показників:* коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості; середнього періоду її погашення; частки простроченої заборгованості; співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості.

Регулярний аналіз дозволяє оцінити ефективність кредитної політики підприємства та визначити потребу у коригуванні умов розрахунків із клієнтами.

З метою підвищення ефективності управління розрахунками у комунальних підприємствах доцільно: впроваджувати електронний документообіг; застосовувати автоматизовані системи моніторингу дебіторської заборгованості; встановлювати ліміти заборгованості для контрагентів; посилювати претензійно-позовну роботу; інтегрувати облікову інформацію з системою управлінського аналізу.

Реалізація зазначених заходів сприятиме підвищенню фінансової стійкості підприємства та забезпечить прозорість його діяльності.

Ефективний облік і контроль розрахунків з покупцями та замовниками забезпечує стабільність комунального підприємства, достовірність даних про дебіторську заборгованість та мінімізує ризики її неповернення. Поєднання обліку, аналізу та контролю дозволяє вчасно виявляти проблемні розрахунки, оптимізувати грошові потоки та підвищувати фінансову дисципліну, а впровадження сучасних інформаційних технологій підвищує ефективність управління фінансами.

1. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник. Житомир: ПП «Рута», 2019. 912 с.
2. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. Київ: Знання, 2020. 668 с.
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 № 237. Київ, 1999.

БАРАНІК АРТУР, здобувач вищої освіти

Науковий керівник - **ЛИСЕНКО АЛЛА**, к.е.н., доцент,

доцент кафедри аудиту, обліку та оподаткування,

Центральноукраїнський національний технічний університет,

м. Кропивницький

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМ ФОРМУВАННЯМ

Сучасні аграрні формування функціонують у нестабільному середовищі, мають значну залежність від природно-кліматичних умов, постійного коливання цін на продукцію та ресурси. Це зумовлює потребу у впровадженні ефективних управлінських механізмів та дієвої системи внутрішнього контролю.

Внутрішній контроль поєднує в собі сукупність методів, процедур, організаційних заходів, спрямованих на забезпечення законності й ефективності господарської діяльності аграрних формувань. Він не обмежується виключно перевіркою фінансових показників, а охоплює загалом операційну, інвестиційну, фінансову діяльність таких формувань. Дієва система внутрішнього контролю забезпечує керівництво достовірною інформацією для прийняття обґрунтованих рішень.

Основною метою здійснення внутрішнього контролю є забезпечення повноти і правильності ведення обліку, збереження активів, раціональне використання ресурсів. Серед його важливих завдань - запобігання помилкам та зловживанням, підвищення достовірності обліку й звітності, забезпечення контролю за діяльністю структурних підрозділів та дотриманням технологічних процесів.

Потрібно враховувати, що внутрішній контроль в агросфері має низку особливостей: наявність специфічних видів активів (зокрема, біологічних активів), значна тривалість циклу виробництва, що впливає на оцінку результатів діяльності; залежність від природно-кліматичних умов конкретного року, що суттєво ускладнює процес планування і нормування витрачання ресурсів; територіальна розосередженість аграрного виробництва, у зв'язку з чим необхідно здійснювати посилений контроль за використанням паливно мастильних матеріалів, насіння та кормів, сільськогосподарської техніки.

При здійсненні внутрішнього контролю важливе значення надається бухгалтерській інформації. При цьому слід враховувати, що «така інформація характеризує ті події, які вже відбулися, а тому її якість визначається мінімізацією розриву в терміні виникнення самої події та її відображення в обліку» [1, с. 24].

Важливу роль при організації внутрішнього контролю в аграрних формуваннях відіграє середовище контролю, його залежність від особливостей організаційної структури, культури управління, кадрової політики. Значущими є й використовувані підходи до оцінки ризиків, адже вони здійснюють вплив на

можливість вчасно виявити загрози та максимально нейтралізувати їх негативний вплив на виробничо-господарську діяльність.

Практичну реалізацію внутрішнього контролю забезпечують контрольні процедури, такі як інвентаризація, контрольні обміри, аналіз відхилень і т. ін. Інформаційно-облікове забезпечення створює базу для проведення контролю, а моніторинг виробничих ситуацій та результатів контролю дає змогу

удосконалювати систему управління.

Внутрішній контроль у системі управління аграрним формуванням забезпечує виконання функції зворотного зв'язку, оскільки дає можливість оцінити, наскільки є прийнятними розроблені рішення, якою мірою вони відповідають встановленим цілям. Упровадження дієвої системи внутрішнього контролю підвищує відповідальність керівників структурних підрозділів, забезпечує раціональне використання ресурсів, покращення дисципліни. Разом з тим, у практиці діяльності аграрних формувань часто виникають проблеми при організації внутрішнього контролю: недостатня кількість кваліфікованих кадрів, проблеми цифровізації господарського контролю в агросфері, недостатня формалізація контрольних процедур.

Для вдосконалення внутрішнього контролю в аграрних формуваннях необхідно впроваджувати сучасні інформаційні управлінські системи, застосовувати цифрові

18

технології контролю, наприклад, GPS-моніторинг

роботи технічних засобів, адаптувати систему внутрішнього контролю до стандартів корпоративного управління, використовуваних у ЄС. При упровадженні цифровізації в систему внутрішнього контролю необхідно враховувати основні виклики цифровізації, до переліку яких науковці відносять: значне зростання обсягу даних; можливі проблеми з точністю, повнотою, актуальністю, зрозумілістю інформації; обмеження доступу до певної інформації і її швидке «старіння»; складність та ресурсомісткість процесу інтеграції даних; обліково-аналітичні компетенції [2, с. 294-295].

Отже, внутрішній контроль є невід'ємною складовою в системі управління аграрним формуванням. Раціональна організація внутрішнього контролю забезпечує зниження ризиків, підвищення фінансової стійкості аграрного формування, забезпечення його ефективного розвитку.

1. Лисенко А. М. Інформаційно-облікове забезпечення внутрішнього контролю та аналізу фінансово-господарської діяльності закладів вищої освіти державної форми власності. Theoretical Foundations in Economics and Management: collective monograph. Boston: Primedia eLaunch, 2022. Section 1.2. P. 17-64. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/12242>
2. Лисенко А. М. Цифровізація обліково-аналітичних процесів як основа раціонального управління підприємством. Цифрова еволюція сучасного бізнесу: виклики, тенденції та перспективи в умовах цифрової економіки України: кол. моногр. / за ред. А. В. Череп, І. М. Дашко, Ю. О. Огренич, О. Г. Череп. Рига: Baltija Publishing, 2025. Розд. 3.3. С. 291-340. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/16961>

БЕРЖАНІР ІННА, канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки.
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, м. Умань

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Одним із найскладніших завдань, які вирішуються у процесі прийняття фінансових рішень, є вибір оптимізаційної структури власного капіталу, яка передбачає оптимальне співвідношення власних і залучених джерел підприємства. Фінансовий стан підприємства вважається найкращий, якщо у його структурі перевищує частка власного оборотного капіталу. Тому актуальним є дослідження порядку обліку власного капіталу підприємства та усунення недоліків в його обліку.

На сьогодні організація обліку власного капіталу має недоліки, зокрема: відсутність окремого стандарту для обліку власного капіталу; неврахування впливу економічних факторів на величину власного капіталу; у наказі про облікову політику відсутній пункт про облік складових власного капіталу; відсутність у наказі про облікову політику підприємства порядок обліку виплат у разі виходу із товариства; недосконалість аналітичного обліку за окремими складовими власного капіталу;

19

відсутність нормативно-методичних

рекомендацій щодо обліку власного капіталу [1].

Для удосконалення обліку власного капіталу на підприємстві необхідно внести зміни до Наказу про облікову політику підприємства, виділивши окремим пунктом облік власного капіталу. Це питання набуває особливої актуальності, тому що в умовах кризового стану необхідні докорінні зміни в діяльності підприємства аж до можливого продажу частини основних засобів. Через це адміністрації потрібна інформація, з якою частиною акціонерів можна провести оперативно-роз'яснювальну роботу в поточному порядку з метою заручення підтримкою реорганізаційних рішень на зборах акціонерів.

Повноцінне використання сучасних ефективних програмних продуктів дозволило б значно підвищити ефективність управлінського обліку та забезпечити комплексне використання первинної інформації для потреб обліку, аналізу та аудиту статутного капіталу.

В умовах ринкової економіки інформація щодо капіталу підприємства є необхідною умовою прийняття стратегічних рішень у галузі визначення джерел формування фінансових ресурсів та їх розміщення в активах підприємства. Від якості та різноманітності інформації, яка подається обліку залежить рівень управління фінансовими ресурсами і, як наслідок, – забезпечення фінансової стабільності, платоспроможності і кредитоспроможності підприємства.

При веденні обліку власного капіталу актуальною залишається проблема щодо формування власних фінансових ресурсів. Наявність такої інформації забезпечує можливість залучення власних фінансових ресурсів з різного роду

джерел у відповідності до потреб його розвитку в майбутньому. Це дозволить

сформуванню необхідного рівня самофінансування виробничого розвитку підприємства.

З метою управління облікова інформація використовується для: аналізу формування власних фінансових ресурсів підприємства з метою виявлення їх потенціалу і його відповідності темпам розвитку підприємства; визначення загальної потреби у власних фінансових ресурсах; оцінки вартості залучення власного капіталу з різних джерел; забезпечення максимального обсягу залучення власних фінансових ресурсів за рахунок внутрішніх джерел; забезпечення необхідного обсягу залучення власних фінансових ресурсів із зовнішніх джерел; оптимізації співвідношення внутрішніх і зовнішніх джерел формування власних фінансових ресурсів [3].

Для управління власним капіталом на стадії створення нового підприємства необхідна облікова інформація про засновників, їх частку в сукупному капіталі та її отримання у формі матеріальних цінностей, нематеріальних активів та коштів. У подальшому необхідні бухгалтерські дані про збільшення первинного капіталу за рахунок надходження нових вкладень, формування резервного капіталу в результаті розподілу прибутку, а також про зменшення статутного капіталу при вибутті учасників, вилучення засобів з певних причин.

20

Облік власного капіталу забезпечує інформацією про операційну

діяльність, фінансову діяльність, при цьому об'єднуючи функції управління – облік, планування, координацію, контроль, аналіз, прийняття рішень. Враховуючи, що одержання прибутку є основною метою діяльності комерційного підприємства і забезпечує інтереси власників (засновників, акціонерів), це визначає необхідність ефективного та безперервного управління ним.

Отже, основними напрямками, спрямованими на підвищення ефективності обліку власного капіталу підприємства є: обирання компромісного підходу до фінансування активів суб'єкта господарювання; аналіз фінансово-майнового стану, що передбачає врахування інтенсивності використання основного капіталу, що є показником ефективності роботи підприємства; скорочення термінів дебіторської заборгованості, що прискорить оборотність капіталу тощо.

1. Бержанір І. А. Власний капітал підприємства: економічна сутність та особливості обліку. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2023. Вип. 19. Т. 2. С. 78–86. 2. Коркушко О. Н. Застосування комп'ютерних технологій для удосконалення формування облікової інформації про власний. *Інноваційна економіка*. 2013. № 7. С. 325–329. 3. Скиба Г. І., Владика

БЄЛЯЄВ ВІТАЛІЙ, здобувач вищої освіти
Науковий керівник – **МОШКОВСЬКА ОЛЕНА**, д.е.н., професор,
професор кафедри обліку та оподаткування
Державний торговельно-економічний університет, м. Київ

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЗОРОСТІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В КОНТЕКСТІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Фінансова звітність підприємств та організацій є інформацією про важливий аспект суспільного життя. Ці дані цінні, і велика частина з них має бути доступною та відкритою для бізнесу, стартапів, урядовців, журналістів, громадськості – користувачів фінансової звітності. Відкриті дані сприяють чесній конкуренції, дотриманню законодавства, довірі в ділових відносинах, та суспільному розвитку. Під час академічного, маркетингового, або регуляторного дослідження може виникати необхідність ознайомитись із фінансовою звітністю та проаналізувати її, зокрема без формального запиту – за відкритими даними або веб-сайтом підприємства [1]. Виконанню цього завдання на практиці перешкоджає комплекс факторів, які частково впливають один з наступного:

– технологічні: слабка машиночитаність формату даних, відсутня інтеграція

21

інформаційної системи, незадовільний досвід користувача (UX, user

experience);

– освітньо-кваліфікаційні: рівень цифрової грамотності, традиція в підготовці бухгалтерів та осіб, відповідальних за адміністрування веб-ресурсів;

– організаційні: нечітка внутрішня відповідальність (governance) за якість і своєчасність оновлення даних, недостатнє фінансування напрямку; – політичні: необов'язковість оприлюднення звітності в якісному форматі для частини суб'єктів, зокрема тих, що складають звітність за національними, а не міжнародними стандартами бухгалтерського обліку;

– культурні: ставлення до забезпечення прозорості фінансової звітності як до загрози шпідонажу чи невдячних зусиль за формальним обов'язком – а не як фактору підвищення довіри й ділової привабливості для партнерів.

З метою розв'язання описаної проблеми доступу доречно, по-перше, зрозуміти позицію центральних органів влади щодо предмету на рівні принципів і норм, по-друге – розглянути існуючі рішення проблеми, тобто формати подання фін. звітності, та по-третє – запропонувати певні напрямки вдосконалення, реалізацію яких можуть провадити підприємства або відповідні державні органи.

Правова й регуляторна база, яка стосується теми, представлена у фрагментах нормативних та підзаконних актів, узагальнених у табл. 1.

Таблиця 1 - Нормативна база щодо оприлюднення фінансової звітності

Нормативно-правовий акт	Зміст релевантних положень
Порядок подання фінансової звітності, затверджений постановою Кабміну від 28.02.2000 № 419	Згідно з п. 2, річна фінансова звітність разом з відповідними звітами повинні бути оприлюднені на веб-сторінці або веб-сайті підприємства (у повному обсязі), зокрема значущими підприємствами, у форматі, що виключає можливість редагування користувачами, та в єдиному електронному форматі, визначеному Мінфіном на основі таксономії фінансової звітності за МСФЗ.
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.1999 № 996-XIV	За ст. 14, п. 2., Фінансова звітність підприємств не становить комерційної таємниці та не є конфіденційною інформацією чи інформацією з обмеженим доступом (крім передбачених випадків). Також, за п. 7, оприлюднена звітність повинна зберігатися на веб-сайті підприємства протягом не менше шести років [2].
Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011 № 2939-VI	Відповідно до ст. 4 та п. 1 ст. 10 ¹ , розпорядники публічної інформації зобов'язані надавати її у формі відкритих даних на запит, регулярно оновлювати її на єдиному державному веб порталі відкритих даних та своїх веб-сайтах, а формат відкритих даних передбачає автоматизоване оброблення електронними засобами, вільний та безоплатний доступ і подальше використання.

Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у форматі відкритих даних, затверджене постановою Кабміну від 21.10.2015 № 835	За п. 1, оприлюднення наборів даних здійснюється зокрема за принципом інклюзивності розвитку - забезпечення розпорядниками підтримки та сприяння створенню нових інформаційних ресурсів та послуг на основі відкритих даних. Так, за п. 3, розпорядники можуть створювати модулі управлінської аналітики на основі наборів даних, і за п. 27, публікація наборів даних у сферах фінансів та податків є пріоритетним напрямом реалізації державної політики.
--	---

Джерело: складено автором.

За результатами огляду можна зробити висновок, що принципи й вимоги законодавства щодо оприлюднення фінансової відповідають поставленим цілям. Далі в табл. 2 наведено характеристику найпоширеніших форматів, у яких оприлюднюється фінансова звітність.

Таблиця 2 - Цифрові формати подання фінансової звітності

Цифровий формат подання	Виконувані практичні завдання		
	Презентабельність як доступного офіційного документу	Перенесення до табличного процесору типу Microsoft Excel	Масова обробка звітності сукупності підприємств
PDF	Так	Ні, лише вручну	Ні
.xlsx, .csv, .docx	Ні, сумнівно	Так	Ні, різна структура
XML (ZIP/API)	Ні, не застосовно	Ні, лише з ПЗ	Так
iXBRL	Так	Так	Так

Джерело: розроблено автором.

Отож, для досягнення всіх або деяких із зазначених цілей у випадку

НП(С)БО використовуються комбінації перших двох варіантів, а файли у форматі XML для більшості надавачів створюються Держстатом. Формат iXBRL (inline eXtensible Business Reporting Language – вбудована розширювана

мова ділової звітності) забезпечує виконання всіх трьох завдань одночасно в межах одного файлу, створені численні інструменти його заповнення, валідації та масової обробки, проте наразі цей формат доступний лише для МСФЗ [3].

У першому випадку існує проблема того, що через обмеженість зобов'язань, середні, малі та мікропідприємства нерідко оприлюднюють звітність лише на виконання формальних вимог, у тому числі скан-копії без розпізнавання чисел. Для її вирішення достатньо публікації PDF із розміткою за стандартом PDF/UA, автоматично конвертованого з цифрового оригіналу – для читання людиною і забезпечення доступності (accessibility) та додатку – файлу Excel для аналізу.

Набір відкритих даних фінансової звітності, розпорядником якого є Державна служба статистики України, публікується у вигляді ZIP-архівів, розмір яких на один звітний рік може сягати 700 мегабайт і налічувати понад 560 000 файлів лише за формою № 1 «Баланс» [4], що робить аналіз фінансової звітності за кодом ЄДРПОУ нетривіальною задачею, яка вимагає тривалого завантаження й пошуку, а також перегляду в ієрархічному, але не табличному вигляді, або застосування стороннього переглядача.

23

Доречним заходом було б

створення модулю управлінської аналітики безпосередньо за запитом та в типовій формі, аналогічно такому функціоналу в приватній системі аналітики відкритих даних Clarity Project, але безоплатно. Відносну простоту реалізації подібних рішень демонструє новий сайт Держстату за адресою <https://stat.gov.ua>.

У другому випадку існує перспектива адаптації XBRL для НП(С)БО. Так, як впливає з назви *розширюваної* мови, вона підтримує національні таксономії, так звані GAAP (Generally Accepted Accounting Principles – загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку), що функціонують на довгостроковій основі в США, Німеччині, Японії тощо. У межах 5-річної державної програми можливе створення і популяризація розширення, яке дозволило б користуватися глобальним інструментарієм XBRL залишаючи узгодженість із НП(С)БО, а в перспективі 10-15 років відсьогодні – стати мостом для автоматичної міграції національної звітності до МСФЗ, що ввижається реалістичним, враховуючи обов'язковість МСФЗ для суспільно важливих підприємств та досвід країн зі значною конвергенцією стандартів звітності – Польщі, Чехії, Італії тощо [5].

Решта перешкод прозорості крім технологічних імовірно може бути подолана синергічно: за сприятливої дії ефекту «Вікна Овертона» від євроінтеграції та глобалізації, гармонізації законодавства, удосконалення організаційних норм і проведення відповідних заходів, поширення освітніх ресурсів та цільового фінансування з метою стимулювання ділової активності. Сьогодні зусилля Мінцифри доводять великий потенціал України у

швидкому й безпрецедентному впровадженні інновацій та реформ на національному рівні.

Отже, прозорість і доступність є важливими принципами щодо фінансової звітності, закріпленим в національному та міжнародному законодавстві та діловій практиці. Їх досягнення вимагає розв'язання низки технологічних та інших задач за співпраці приватних організацій і держави. Поєднання існуючого глобального досвіду та надбань, зокрема системи XBRL, з інноваційним потенціалом України здатне забезпечити сталий розвиток ділової активності.

1. Бухгалтерський облік : підручник / авт.: О.В. Фоміна, С.Я. Король, А.П. Шаповалова, та ін. – Київ : ДТЕУ, 2024. – 224 с. – Бібліогр.: с. 220-223. – ISBN 978-966-918-113-8 2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14>

3. ПЗ для складання фінансової звітності iXBRL Report – СФЗ. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://frs.gov.ua/ixbrl-tool/pz-dlya-skladannya-finansovoyi-zvitnosti>

4. Набір даних «Фінансова звітність підприємств (річна)». Костирко О. Я. Державна служба статистики України. Єдиний веб-портал відкритих даних. URL: <https://data.gov.ua/dataset/7436ae83-dfc1-4836-9962-8af3e831c522> (дата звернення: 15.03.2026) 5. Italy

24

publishes preferred national extension design document to assist data comparability. XBRL

International Inc. Oct 22, 2021. URL: <https://www.xbrl.org/news/italy-publishes-preferred-national-extension-design-document-to-assist-data-comparability>

БОЙКО КАТЕРИНА, здобувач вищої освіти

Науковий керівник – **ЛУГОВА ОЛЬГА ІВАНІВНА**, к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування,

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЦИФРОВОЇ ДОВІРИ БІЗНЕСУ

У сучасних умовах цифрової трансформації економіки України забезпечення цифрової довіри стає одним із визначальних факторів стійкості та конкурентоспроможності підприємств. Цифрова довіра розуміється як рівень впевненості стейкхолдерів – клієнтів, інвесторів, партнерів, кредиторів, регуляторних органів – у надійності, безпеці, прозорості та відповідності етичним стандартам цифрових систем, процесів і даних організації. В умовах посилення кіберзагроз, зростання обсягів цифрових транзакцій, впровадження європейських норм захисту даних (GDPR, Закон України «Про захист персональних даних») та необхідності відновлення економіки після кризових подій, традиційні механізми контролю вже недостатні. Саме тут внутрішній аудит набуває нової стратегічної ролі – інструменту системного формування та підтримки цифрової довіри бізнесу.

Цифрова довіра формується на кількох ключових рівнях: надійність інформаційних

систем, захист персональних та комерційних даних, прозорість

обробки інформації, відповідність регуляторним вимогам і здатність організації оперативно реагувати на ризики цифрового середовища. Внутрішній аудит, як незалежна функція третьої лінії захисту, забезпечує комплексну оцінку цих аспектів, виходячи за межі класичного фінансового контролю. Він переходить від ретроспективної перевірки до проактивного моніторингу ризиків, оцінки ефективності цифрових процесів і надання обґрунтованих рекомендацій щодо підвищення стійкості бізнесу в цифровому просторі [1].

Теоретична основа такої ролі внутрішнього аудиту базується на принципах прозорості, підзвітності та простежуваності (traceability) операцій у цифрових екосистемах. Українські науковці зазначають, що в умовах цифровізації аудит перестає бути лише контрольною функцією й перетворюється на стратегічний елемент корпоративного управління, який забезпечує якість інформаційних ресурсів для прийняття рішень, знижує інформаційну асиметрію та зміцнює довіру зовнішніх зацікавлених сторін [1, 2]. Особливо важливим це стає для підприємств, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність або працюють у високотехнологічних секторах, де необхідна ризик-орієнтована модель аудиту, інтеграція принципів сталого розвитку та використання сучасних технологій контролю [3].

Роль внутрішнього аудиту в цифровій трансформації бізнесу проявляється насамперед через оцінку ризиків впровадження та експлуатації нових цифрових рішень – хмарних платформ, систем електронного документообігу, автоматизованих платіжних сервісів тощо. Аудитори аналізують вразливості інформаційної безпеки, ефективність контролю доступу, відповідність вимогам

щодо захисту даних та здатність систем протистояти кіберзагрозам. У кризових умовах українського бізнесу особливо цінними виявилися дистанційні методи аудиту з використанням комп'ютерно-допоміжних інструментів (CAATs), які дозволяють проводити повноцінний аналіз великих масивів транзакційних даних без фізичної присутності на об'єкті [4].

Окремим напрямом є забезпечення кібербезпеки та захисту інформації. Внутрішній аудит оцінює відповідність систем стандартам ISO 27001, проводить тестування, аналізує політики управління інцидентами та контролює виконання вимог законодавства про захист персональних даних. Це безпосередньо впливає на рівень довіри клієнтів і партнерів, особливо в секторах електронної комерції, фінансових технологій та онлайн-сервісів [1].

Ще один важливий аспект – підвищення прозорості та підзвітності цифрових процесів. Аудит сприяє створенню механізмів traceability операцій,

перевірці якості та цілісності даних, що використовуються для управлінських рішень. У контексті відновлення економіки та залучення міжнародної допомоги така прозорість стає обов'язковою умовою для отримання фінансування та підтримки. Внутрішній аудит тут виступає незалежним підтвердженням того, що ресурси використовуються ефективно та відповідно до заявлених цілей [5].

Сучасні інструменти та практики внутрішнього аудиту суттєво розширюють його

можливості як інструменту цифрової довіри. Аналіз даних

(data analytics) дозволяє проводити суцільне тестування операцій замість вибіркового контролю, виявляючи аномалії, дублікати та потенційні порушення в режимі, наближеному до реального часу [4]. Безперервний аудит (continuous auditing) забезпечує постійний моніторинг ключових показників і контрольних процедур. Цифрові платформи для управління аудиторськими проєктами діджиталізують весь цикл – від планування до звітування, підвищуючи прозорість і відтворюваність результатів [2]. В Україні ці інструменти адаптуються до національних особливостей: використання формату SAF-T UA для податкового моніторингу, автоматизований аналіз даних у державних інформаційних системах, застосування спеціалізованого програмного забезпечення для дистанційного аудиту в умовах обмеженого доступу до об'єктів [4]. Такий підхід сприяє формуванню довіри до цифрових процесів бізнесу з боку держави, інвесторів і міжнародних партнерів.

Водночас впровадження внутрішнього аудиту як інструменту цифрової довіри стикається з низкою викликів. Серед них – дефіцит фахівців, які володіють одночасно знаннями з аудиту та сучасними цифровими технологіями, недостатня інтеграція аудиту в стратегічне управління, опір змінам з боку бізнес-підрозділів, а також посилення регуляторних вимог, що вимагають швидкої адаптації процедур [3]. В українських реаліях ці проблеми посилюються обмеженістю ресурсів і кадровими втратами.

Перспективи розвитку пов'язані з подальшою цифровізацією аудиторської функції, переходом до прогностичного аналізу ризиків, посиленням інтеграції з іншими лініями захисту та фокусом на питаннях сталого розвитку й

відповідального використання цифрових технологій [1, 2]. В умовах європейської інтеграції та розбудови електронного врядування внутрішній аудит матиме вирішальне значення для забезпечення прозорості державно-приватного партнерства, ефективного використання міжнародної допомоги та підвищення інвестиційної привабливості українського бізнесу [5]. Особливої уваги заслуговує інтеграція внутрішнього аудиту з системами управління даними (data governance) та ІТ-ризиками. Якість управлінських рішень

залежить від достовірності й своєчасності даних, тому аудит оцінює політики їх збирання, обробки та використання. Важливим напрямом стає аудит алгоритмів і автоматизованих рішень, зокрема на основі ШІ, що дозволяє виявляти ризики упередженості та непрозорості. У такий спосіб внутрішній аудит забезпечує не лише технічну, а й етичну складову цифрової довіри. Посилюється і комунікаційна функція внутрішнього аудиту у взаємодії зі стейкхолдерами. Результати перевірок використовуються як для внутрішнього вдосконалення, так і для зовнішнього підтвердження прозорості бізнесу. Зростає роль нефінансової звітності та ESG-показників, які верифікуються аудитом. Це сприяє зміцненню репутації підприємств, підвищенню їх інвестиційної привабливості та розвитку довгострокових партнерств в умовах відновлення економіки України.

Таким чином, внутрішній аудит у цифрову епоху перестає бути лише

контрольним механізмом і перетворюється на стратегічний інструмент формування цифрової довіри. Він забезпечує незалежне підтвердження надійності цифрових процесів, знижує ризики для стейкхолдерів і створює конкурентні переваги для бізнесу, який здатен демонструвати високий рівень прозорості, безпеки та відповідальності в цифровому середовищі.

1. Цегельник Н. І. Роль внутрішнього аудиту у забезпеченні прозорості інформаційних ресурсів для управління бізнесом в умовах цифровізації. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. URL: <https://a-economics.com.ua/index.php/home/article/view/278>
2. Онешко С. В., Вітер С. А., Віремейчик А. М. Стратегія розвитку аудиту в умовах цифрової економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 15. С. 64–69. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/15_2021/12.pdf
3. Шалімова Н. С., Шалімов В. В., Андрощук І. І. Трансформація підходів до внутрішнього аудиту та контролю підприємств високотехнологічного сектору, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність. *Наукові записки Львівського Університету бізнесу та права*. 2025. Вип 46. С. 155–161. URL: <https://nzlubb.org.ua/index.php/journal/article/view/1777/1560>
4. Оптимізація діяльності з внутрішнього аудиту в кризові часи. *Міністерство фінансів України*. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Оптимізація_діяльності_з_внутрішнього_аудиту.pdf
5. Скиба Г. І., Цімошинська О. В., Несходовський І. С. Роль аудиту в забезпеченні прозорості фінансової звітності в умовах цифровізації бізнесу. *Вісник Університету «Україна»*. 2024. № 12 (39). URL: <https://ekonomics.com.ua/s200-rol-audit-v-zabezpechenni-prozorosti-finansovoyi-zvitnosti-v-umovah-cifrovizaciyi-biznesu>

БОНДАРЕНКО НАТАЛІЯ, к.е.н, доцент,
доцент кафедри обліку, аудиту, аналізу і оподаткування,

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ У ЦИФРОВОМУ ОБЛІКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ ПІДПРИЄМСТВА

Цифровізація економічних процесів суттєво впливає на функціонування системи бухгалтерського обліку, зумовлюючи трансформацію організаційних засад формування та обробки облікової інформації. В умовах цифрової економіки облік доходів і витрат набуває нового змісту, оскільки забезпечує не лише відображення фінансових результатів діяльності підприємства, а й формування аналітичної бази для оперативного управління. Організація обліку доходів і витрат у цифровому обліковому середовищі передбачає інтеграцію інформаційних технологій у всі етапи облікового процесу – від первинного документування до формування фінансової та управлінської звітності.

Питання розвитку бухгалтерських систем під впливом цифрових технологій досліджуються у працях вітчизняних науковців. Зокрема, В.С. Ченаш, А.П. Абрамов та Е.Г. Шебештень [1] обґрунтовують необхідність модернізації бухгалтерських систем в Україні з урахуванням цифрових трансформацій та акцентують увагу на зміні архітектури облікових процесів. М. Петченко та ін. [2] аналізують тенденції

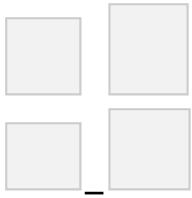
28

впровадження цифровізації в

бухгалтерський облік, підкреслюючи посилення ролі автоматизованих платформ та інтегрованих інформаційних систем. І. Орлов [3] визначає вплив сучасних цифрових технологій, зокрема IoT, блокчейну та великих даних, на організацію облікових процедур, що створює передумови для формування безперервного інформаційного потоку щодо господарських операцій. Н.В. Кудлаєва, Т.В. Косташ і А.А. Михалків [4] розглядають трансформацію системи бухгалтерського обліку під впливом цифрових технологій як процес, що охоплює не лише технічні, а й організаційно-методичні зміни.

Організація обліку доходів і витрат у цифровому середовищі характеризується переходом від фрагментарної автоматизації окремих ділянок до комплексної інтеграції облікових підсистем. Використання ERP-платформ і хмарних сервісів забезпечує синхронізацію даних щодо формування доходів та понесення витрат у режимі реального часу. Це створює можливості для оперативного контролю фінансових результатів, аналізу рентабельності окремих видів діяльності та підвищення прозорості облікових процедур. Водночас організаційна модель обліку змінюється: скорочується обсяг ручних операцій, посилюється роль налаштування алгоритмів автоматичного визнання доходів і розподілу витрат, зростає значення внутрішнього цифрового контролю.

Цифрове облікове середовище передбачає формування єдиного інформаційного простору підприємства, у межах якого дані про доходи і витрати інтегруються з підсистемами управління запасами, виробництвом, персоналом та фінансами. Така інтеграція забезпечує узгодженість фінансового

та управлінського обліку, дозволяє формувати аналітичні розрізи за центрами відповідальності, проектами, сегментами ринку. Водночас виникає потреба у чіткій регламентації прав доступу до інформації, розмежуванні повноважень щодо введення та верифікації даних, а також у забезпеченні належного рівня кібербезпеки.

Важливою складовою організації обліку доходів і витрат у цифровому середовищі є використання сучасних цифрових платформ та спеціалізованих програмних продуктів. На практиці застосовуються комплексні системи управління ресурсами підприємства (ERP), галузеві бухгалтерські програми, хмарні сервіси для ведення фінансового обліку, а також інтегровані платформи електронного документообігу. Їх функціональні можливості охоплюють автоматичне формування первинних документів, генерацію бухгалтерських проведення за налаштованими алгоритмами, контроль коректності відображення операцій відповідно до облікової політики, формування регламентованої та управлінської звітності.

Використання цифрових облікових систем дозволяє реалізувати принцип «єдиного введення даних», за якого інформація про операцію вводиться один раз і надалі використовується всіма модулями системи. У контексті обліку доходів і витрат це означає автоматичне відображення реалізації продукції або послуг у підсистемах

29

фінансового обліку, управління дебіторською

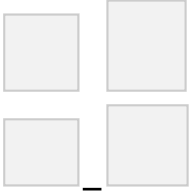
заборгованістю, податкового обліку та бюджетування. Аналогічно дані про витрати, сформовані у виробничому чи складському модулі, інтегруються у фінансову систему без додаткового дублювання. Такий підхід підвищує оперативність отримання інформації та мінімізує ризик розбіжностей між різними обліковими регістрами.

Хмарні технології забезпечують доступ до облікової інформації з будь-якої локації за умови належної авторизації, що особливо актуально в умовах дистанційної роботи та територіальної розгалуженості підприємств. Крім того, цифрові платформи підтримують можливість автоматичного оновлення програмного забезпечення відповідно до змін у законодавстві, що є важливим для правильного визнання доходів і витрат у податковому обліку. Разом з тим, використання таких систем потребує розроблення внутрішніх політик інформаційної безпеки, резервного копіювання даних та контролю доступу користувачів.

Організаційні зміни стосуються також процедур первинного документування. Використання електронного документообігу та цифрових підписів сприяє скороченню часу обробки інформації та мінімізації помилок,

пов'язаних із людським фактором. Автоматизоване формування проведення за типовими операціями дозволяє стандартизувати облік доходів і витрат, однак потребує попереднього налаштування облікової політики відповідно до специфіки діяльності підприємства. Таким чином, цифровізація посилює вимоги до системності організації облікового процесу.

Важливим аспектом є зміна функціонального навантаження бухгалтера з

обліку доходів і витрат. У цифровому середовищі зменшується частка технічних операцій і зростає значення аналітичної складової діяльності. Фахівець повинен володіти навичками роботи з обліковими програмами, розуміти принципи інтеграції даних між модулями системи, здійснювати контроль коректності алгоритмів автоматичного визнання доходів і розподілу витрат. Крім того, актуалізуються компетенції у сфері аналізу великих масивів даних, формування управлінських звітів та інтерпретації фінансових показників для потреб керівництва. Підвищення рівня цифрової грамотності стає необхідною умовою ефективної організації обліку.

Разом із перевагами цифрового середовища зберігаються певні організаційні ризики. Недостатня адаптація внутрішніх регламентів до нових технологій може призводити до неузгодженості даних між підсистемами, втрати контролю за окремими операціями або порушення принципу своєчасності відображення доходів і витрат. Відсутність належного резервного копіювання та захисту інформації створює загрози безпеці фінансових даних. Тому впровадження цифрових рішень повинно супроводжуватися розробленням внутрішніх стандартів організації обліку, які враховують специфіку функціонування електронних систем.

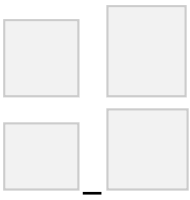
У сучасних умовах організацію обліку доходів і витрат у цифровому середовищі

30

доцільно розглядати як комплекс організаційно-методичних

заходів, спрямованих на забезпечення безперервності, достовірності та аналітичності інформації про фінансові результати підприємства. Інтеграція цифрових платформ, спеціалізованих програм і автоматизованих алгоритмів обробки даних створює передумови для формування якісно нового рівня інформаційного забезпечення управління. Подальший розвиток цифрового облікового середовища пов'язується з розширенням можливостей аналітики в режимі реального часу, застосуванням елементів штучного інтелекту для прогнозування доходів і витрат, автоматизованою перевіркою відповідності операцій обліковій політиці та удосконаленням механізмів внутрішнього цифрового контролю, що забезпечить підвищення ефективності управління фінансовими результатами підприємства.

1. Ченаш В.С., Абрамов А.П., Шебештень Е.Г. Розвиток бухгалтерських систем в Україні під впливом цифрових технологій. *Актуальні питання економічних наук*. 2024. № 3-4. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14011609>
2. Петченко М., Фоміна Т., Балазюк О., Смірнова Н., Лугова О. Аналіз тенденцій упровадження цифровізації та диджиталізації в бухгалтерський облік (український кейс). *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. № 1(48). С. 105-113. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.48.2023.3951>
3. Орлов І. Організація бухгалтерського обліку в умовах цифровізації економіки. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2022. № 1. С. 264-273. URL: <https://aab.economics.kmf.uz.ua/aabe/article/view/25>
4. Кудлаєва Н.В., Косташ Т.В., Михалків А.А. Вплив цифрових технологій на трансформацію системи бухгалтерського обліку в Україні. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 7. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14635426>

БРАЗІЛІЙ НАТАЛІЯ к.е.н., доцент

доцент кафедри обліку, аналізу і оподаткування

Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АУДИТУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗОВАНОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ В

умовах цифрової економіки бухгалтерський облік, контроль і аудит перестають виконувати виключно фіксуючу функцію та трансформуються у ключові інструменти інформаційного забезпечення управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності діяльності підприємства, його фінансової стабільності та конкурентоспроможності. Впровадження автоматизованих облікових систем, цифрових платформ, аналітичних інструментів і сучасних інформаційних технологій сприяє підвищенню оперативності, точності та прозорості облікових даних, водночас висуваючи нові вимоги до організації контролю й аудиту в цифровізованому середовищі. Особливої значущості набуває проблема забезпечення достовірності та надійності облікової інформації в умовах зростання обсягів даних, ускладнення бізнес-процесів і підвищення ризиків, пов'язаних з автоматизацією та цифровими загрозами [1].

31

У світовій науковій літературі значну увагу приділено впливу цифрових технологій на розвиток бухгалтерського обліку та аудиту. Дослідники підкреслюють, що цифровізація радикально змінює традиційну парадигму обліку, оскільки автоматизовані системи даних здатні забезпечити підвищену точність, швидкість обробки інформації та ефективне використання великих даних (big data) для управлінських цілей. Так, у роботах сучасних учених підкреслюється необхідність адаптації систем обліку до інформаційних систем

підприємства, інтеграції ERP-платформ та використання електронних реєстрів для підвищення якісних характеристик облікової інформації (трансформаційний підхід до обліку цифрової епохи). Дослідження з аудиту в цифровому середовищі звертають увагу на використання аналітики даних та автоматизованих тестів для оцінювання фінансової звітності та надійності інформаційних систем. У сучасних працях підкреслюється, що традиційні методи вибіркового аудиту поступаються місцем безперервному аудиту (continuous auditing), який дозволяє у реальному часі оцінювати ризики та забезпечувати контроль на всіх етапах господарського процесу [2]. Серед вітчизняних досліджень також зростає інтерес до проблем впливу цифрових технологій на бухгалтерський облік і контроль. Українські науковці розглядають питання нормативно-правового забезпечення цифровізації обліку, визначення ролі управлінського обліку в умовах автоматизованих систем, а також механізми застосування інформаційних технологій для підвищення ефективності внутрішнього контролю. Однак, попри значну кількість публікацій, у науковій літературі все ще спостерігається недостатність комплексних моделей, що поєднують облік, контроль і аудит у єдину

цифровізовану систему управління підприємством. Багато робіт зосереджуються на окремих аспектах – використанні ERP-систем, ризик орієнтованому аудиті або застосуванні блокчейну у бухгалтерії, але не формують цілісного підходу до інтегрованого цифрового управління. Це створює науковий розрив, що потребує подальшого дослідження механізмів взаємодії функцій обліку, контролю й аудиту в умовах цифровізації господарської діяльності.

У процесі цифровізації системи управління підприємством виникають суттєві проблеми у сфері обліку, контролю та аудиту, пов'язані насамперед із невідповідністю традиційних методик бухгалтерського обліку функціональним можливостям сучасних інформаційних систем [3]. Автоматизація часто має формальний характер і не супроводжується переглядом облікової політики та внутрішніх регламентів, що призводить до втрати аналітичного потенціалу облікових даних і зниження прозорості окремих процедур. Унаслідок цього ускладнюється внутрішній контроль, зростає залежність від програмного забезпечення та підвищуються ризики виникнення системних помилок. Водночас недостатня інтеграція бухгалтерського обліку, внутрішнього контролю й аудиту в єдине цифрове середовище, а також повільна адаптація аудиторських процедур до використання аналітики даних і автоматизованих

інструментів обмежують можливості своєчасного виявлення порушень і

ризиків. Додатковими викликами залишаються зростання кіберризиків та недостатній рівень цифрових компетентностей фахівців, що негативно впливає

на достовірність облікової інформації та стримує розвиток обліку, контролю й аудиту як ефективних інструментів управління підприємством.

Вирішення проблем невідповідності традиційних методик бухгалтерського обліку вимогам цифрового середовища потребує комплексного перегляду облікової політики підприємства з урахуванням функціональних можливостей сучасних інформаційних систем. Доцільним є перехід від формального використання програмних продуктів до побудови цифрово орієнтованої моделі обліку, що передбачає стандартизацію облікових процедур, автоматизацію формування первинних документів та інтеграцію облікових реєстрів з аналітичними модулями управління. Це дозволить забезпечити не лише технічну автоматизацію, а й підвищити управлінську цінність облікової інформації. Подолання проблеми зниження прозорості облікових процедур в умовах автоматизації можливе шляхом документування алгоритмів формування облікових показників та встановлення чітких регламентів контролю роботи інформаційних систем [2]. Важливим є впровадження внутрішніх контрольних точок у цифрових облікових процесах, що дозволяє відстежувати рух даних, виявляти помилки на ранніх етапах та забезпечувати зрозумілість механізмів формування фінансової звітності для користувачів. Проблему недостатньої інтеграції обліку, контролю та аудиту доцільно вирішувати шляхом створення єдиного цифрового інформаційного середовища підприємства. Використання інтегрованих ERP-систем і платформ

управлінської аналітики дає змогу об'єднати бухгалтерський облік, внутрішній контроль і аудит у цілісну систему, що забезпечує безперервний моніторинг господарських операцій, автоматичну перевірку відповідності встановленим правилам та оперативне формування управлінської звітності. Адаптація аудиту до умов цифрового середовища вимагає впровадження сучасних цифрових інструментів, зокрема аналітики великих масивів даних, автоматизованих аудиторських процедур і концепції безперервного аудиту. Застосування цифрових методів дозволяє перейти від вибіркової перевірки до комплексного аналізу всієї сукупності операцій, підвищити ефективність виявлення ризиків і забезпечити своєчасне реагування на відхилення у фінансовій діяльності підприємства. Зменшення інформаційних та кіберризиків можливе за умови інтеграції питань інформаційної безпеки в систему обліку, контролю та аудиту [3]. Це передбачає розмежування прав доступу до облікових даних, використання сучасних засобів захисту інформації, регулярне тестування надійності інформаційних систем і включення процедур оцінки цифрових ризиків до програм внутрішнього контролю та аудиту. Вирішення кадрової проблеми цифровізації потребує системного підвищення рівня цифрових компетентностей бухгалтерів, контролерів і аудиторів. Доцільним є поєднання професійної бухгалтерської підготовки з навчанням у сфері інформаційних технологій, аналітики даних і цифрової безпеки.

Отже, цифровізація системи управління підприємством істотно трансформує облік, контроль і аудит, підвищуючи їх значення як ключових джерел управлінської інформації. Ефективне функціонування цих підсистем у цифровому середовищі можливе лише за умови їх комплексної інтеграції, адаптації методик до сучасних інформаційних технологій та посилення ролі внутрішнього контролю й цифрового аудиту. Запропоновані підходи до вирішення виявлених проблем спрямовані на підвищення прозорості, достовірності та аналітичної цінності облікової інформації, мінімізацію ризиків і забезпечення фінансової стійкості підприємства, що підтверджує практичну доцільність розвитку обліку, контролю та аудиту як єдиної цифровізованої системи управління.

1. Кононенко, Л. В., & Ніколаєва, С. П. (2022). Трансформація системи обліково аналітичного забезпечення як складової управління підприємством в умовах сталого розвитку та діджиталізації суспільства. *Економічний простір*, (177), 69-75.
<https://doi.org/10.32782/2224-6282/177-12>
2. Кононенко Л. В., Назарова Г. Б., Савченко В. М. Організація обліку та аудиту у контексті використання новітніх цифрових технологій: сучасний стан, проблеми та перспективи. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2025. № 18. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2025-18-09-03>
3. Ченаш В. С., Абрамов А. П., Шебештень Е. Г. Розвиток бухгалтерських систем в Україні під впливом цифрових технологій. Актуальні питання економічних наук. 2024. № 3–4. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14011609>

БРАЗІЛІЙ НАТАЛІЯ, к.е.н, доцент,

кафедри обліку, аналізу і оподаткування,

МІРОШНІЧЕНКО ЮЛІЯ, здобувачка вищої освіти

Черкаський державний технологічний університет, м. Черкаси

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ПРОЗОРОСТІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Актуальність дослідження зумовлена стрімким розвитком інформаційних технологій та їх активним впровадженням у сферу бухгалтерського обліку. Сучасні підприємства потребують оперативної, точної та достовірної інформації про наявність, рух і стан основних засобів, оскільки вони становлять вагомую частину майна підприємства та істотно впливають на показники фінансової звітності. Недостатній рівень автоматизації облікових процесів може призводити до помилок, затримок в обробці інформації та ускладнювати контроль за використанням активів. Використання сучасних цифрових

технологій сприяє автоматизації облікових процедур, підвищує точність розрахунків і забезпечує системність накопичення даних. Це дає можливість своєчасно отримувати необхідну інформацію для формування фінансової звітності та прийняття управлінських рішень. Крім того, цифрові рішення забезпечують кращий контроль за господарськими операціями, зменшують ризик викривлення облікових даних і

сприяють підвищенню рівня довіри

користувачів до фінансової інформації підприємства. У сучасних економічних умовах підвищення відкритості та достовірності фінансової інформації набуває особливого значення, оскільки якісна фінансова звітність є основою ефективного управління підприємством та прийняття обґрунтованих економічних рішень. Саме тому вдосконалення облікових процесів на основі використання цифрових технологій є важливим і актуальним напрямом розвитку бухгалтерського обліку.

Сучасний науковий дискурс у галузі бухгалтерського обліку та фінансового менеджменту демонструє стрімку еволюцію підходів до відображення основних засобів під впливом глобальної діджиталізації. Аналіз зарубіжних джерел, зокрема праць таких дослідників, як Y. Zhang та J. Wen у статті “Blockchain Technology in Accounting: Information Transparency and Audit Quality”, свідчить про те, що впровадження технології розподілених реєстрів стає ключовим інструментом забезпечення достовірності звітності. Автори доводять, що блокчейн мінімізує ризики суб'єктивних маніпуляцій із термінами корисної експлуатації та методами амортизації, створюючи прозорий і незмінний цифровий слід для кожної операції з об'єктами основних засобів. Паралельно з цим, у дослідженні M. Suleiman “Digital Transformation of Accounting and its Impact on Financial Reporting Quality”, акцентується увага на ролі інтегрованих ERP-систем та інтернету речей (IoT). Застосування датчиків на виробничому обладнанні дозволяє автоматично передавати дані про фактичний виробіток та технічний стан основних засобів безпосередньо в облікову систему, що радикально підвищує точність оцінки їх зносу та

ліквідаційної вартості.

Вітчизняна наукова думка також активно адаптується до цифрових реалій, часто розглядаючи технологічні інновації крізь призму антикризового управління. Зокрема, С. А. Кузнецова та С. О. Левицька у роботі «Цифрові інструменти обліку та аудиту основних засобів: виклики воєнного часу» наголошують на критичній важливості дистанційного моніторингу. Вони пропонують використання геоінформаційних систем та супутникових даних для ідентифікації та оцінки стану майна, що забезпечує необхідний рівень прозорості звітності в умовах обмеженого фізичного доступу до об'єктів. Своєю

чергою, К. В. Безверхий у статті «Трансформація системи бухгалтерського обліку основних засобів в умовах розвитку цифрової економіки» обґрунтовує перехід до концепції Smart-обліку. Використання QR-кодування та RFID ідентифікації дозволяє створити безперервний зв'язок між фізичним об'єктом та його цифровим двійником у фінансових звітах. Це нівелює похибки ручного введення даних та забезпечує стейкхолдерів оперативною інформацією, яка раніше була доступна лише під час річних інвентаризацій. Таким чином, синергія зарубіжних технологічних розробок та вітчизняних адаптивних методик підтверджує, що автоматизація життєвого циклу основних засобів є безальтернативним шляхом до формування високої якості фінансової інформації.[1, с.149-155., 4, с. 1-2]

Разом із тим, попри значний науковий доробок, залишаються недостатньо дослідженими питання комплексного впровадження цифрових інструментів саме в обліку основних засобів та їх системного впливу на якісні характеристики фінансової звітності.

Метою дослідження є обґрунтування напрямів удосконалення обліку основних засобів в умовах цифрової трансформації з метою підвищення прозорості, достовірності та аналітичної цінності фінансової інформації підприємств. У процесі дослідження виокремлено ключові проблеми функціонування системи обліку основних засобів: збереження значної частки ручних операцій при формуванні первинних документів; відсутність повної інтеграції бухгалтерських програм із виробничими та складськими модулями; ускладненість контролю фактичного стану та місцезнаходження активів; ризики дублювання або втрати інформації внаслідок розрізненості баз даних; обмеженість фінансових ресурсів для впровадження сучасних ІТ-рішень; недостатній рівень цифрових компетентностей персоналу.

Для подолання зазначених проблем запропоновано концептуальну модель комплексної цифровізації обліку основних засобів, що передбачає багаторівневу трансформацію інформаційної системи підприємства.

Перший рівень - операційний, який охоплює автоматизацію первинного обліку, нарахування амортизації, формування регістрів і звітності. На цьому рівні забезпечується мінімізація ручного введення даних та зменшення ризику арифметичних і методичних помилок.

Другий рівень - інтеграційний, що передбачає об'єднання бухгалтерських,

виробничих, логістичних і управлінських модулів у єдине інформаційне середовище. Це дозволяє уникнути дублювання інформації, забезпечує

синхронізацію даних і створює основу для формування консолідованої фінансової звітності.

Третій рівень - аналітико-контрольний, який включає використання цифрових інструментів ідентифікації (QR-коди, RFID-мітки), електронної інвентаризації, систем внутрішнього контролю та захисту інформації. Реалізація цього рівня забезпечує прозорість руху активів і підвищує достовірність фінансової інформації.

Запропонована модель дозволяє підвищити якість фінансової звітності за такими критеріями, як: достовірність (зменшення людського фактору); своєчасність (оперативне оновлення даних); повнота (інтеграція інформаційних потоків); порівнянність (уніфікація підходів до обробки даних); прозорість (можливість відстеження історії операцій).

Особливе значення має розвиток цифрових компетентностей бухгалтерського персоналу, оскільки цифровізація є не лише технологічним, а й організаційним процесом. Підвищення кваліфікації працівників, формування навичок роботи з ERP-системами та інструментами електронного документообігу забезпечує ефективне використання впроваджених технологій.

36

Цифровізація обліку основних засобів виступає стратегічним чинником

підвищення якості фінансової звітності та ефективності управління активами. Комплексне впровадження ERP-систем, електронного документообігу, засобів цифрової ідентифікації та інструментів внутрішнього контролю забезпечує формування достовірної, своєчасної та аналітично цінної інформації. Подальші дослідження доцільно спрямувати на розроблення методики оцінювання економічного ефекту цифровізації та визначення показників ефективності впровадження цифрових рішень в обліку основних засобів.

1. Безверхий К. В. Трансформація системи бухгалтерського обліку основних засобів в умовах розвитку цифрової економіки. Бізнес Інформ. 2022. № 5. с. 149–155. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/224553/224782>.
2. Безручук С. Л., Грабчук І. Л. Основні концепції впливу цифровізації на якість бухгалтерського обліку // Економіка, управління та адміністрування. 2021р. № 4(98). с. 69– 72. URL: [https://doi.org/10.26642/ema-2021-4\(98\)-69-74](https://doi.org/10.26642/ema-2021-4(98)-69-74).
3. Бунда О. М., Матюха М. М. Цифровізація системи бухгалтерського обліку підприємства. 2023. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/26285>.
4. Кузнецова С. А., Левицька С. О. Цифрові інструменти обліку та аудиту необоротних активів: виклики воєнного часу. Економіка, управління та адміністрування. 2023. № 2 (104). с. 1–2. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/857/1/Кузнецова%20О.М.%20Методика%20аудиту%20основних%20засобів.pdf>.
5. Мазоренко М. Стадії цифрової трансформації у методологіях та організаційному керівництві бухгалтерського обліку у сфері діяльності аграрних підприємств // Сталий розвиток економіки. 2024. № 48. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-48-33>.

БУБЕРЕНКО АЛІНА, здобувач вищої освіти
Науковий керівник - **ЛИСЕНКО АЛЛА**, к.е.н., доцент,
доцент кафедри аудиту, обліку та оподаткування,
Центральноукраїнський національний технічний університет,
м. Кропивницький

АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКОВИХ ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ЯКІСНОЇ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

В умовах цифровізації бізнес-процесів значно підвищується оперативність прийняття рішень, зростає роль бухгалтерського обліку як основного джерела інформації про господарські процеси та явища. Враховуючи, що традиційні підходи до ведення обліку все частіше не відповідають потребам сфери менеджменту щодо аналітичності й швидкості обробки даних, набуває особливої актуальності автоматизація облікових процесів, яка виступає однією з ключових умов формування якісної обліково-аналітичної інформації.

Сучасні автоматизовані системи обліку ґрунтуються на використанні єдиної інформаційної бази, яка забезпечує тісний взаємозв'язок між управлінською та фінансовою складовими. При цьому індикаторами «цифрової зрілості» є

37

«запровадження електронного документообігу, наявність

розробленої та чітко сформульованої стратегії цифровізації, а також деталізованого плану її впровадження» [1, с. 322].

Автоматизація облікових процесів підприємства розглядається як важливий етап еволюції обліку, у якому поєднується методологія ведення обліку та сучасні інформаційні технології. Вона передбачає упровадження інформаційних систем, а також програмних продуктів для забезпечення збору облікової інформації, її обробки, узагальнення й зберігання із мінімальним втручанням людини. Серед ключових передумов автоматизації обліку необхідно виділити зростання обсягів інформації, потребу в оперативному формуванні звітності, підвищення вимог до точності даних та їх достовірності.

При упровадженні автоматизованих систем обліку слід враховувати, що в сучасних умовах інвестування коштів у розвиток рішень на основі похідних 1С є ризиковим. У зв'язку з цим дослідники рекомендують спрямувати увагу на онлайн-сервіси українського походження Dilovod та Bookkeeper, які є аналогами базової версії 1С: Бухгалтерія [2, с. 208].

Одним із визначальних чинників ефективного управління підприємством

виступає якість обліково-аналітичної інформації. Під якісною інформацією потрібно розуміти таку інформацію, яка є достовірною, своєчасною, релевантною, повною і зіставною та відповідає потребам користувачів.

На зазначені характеристики інформації безпосередній вплив здійснює автоматизація облікових процесів. Так, при зменшенні впливу людського чинника підвищується достовірність інформації, оперативна обробка даних в режимі реального часу забезпечує своєчасність надходження даних в систему

менеджменту, охоплення всіх господарських операцій забезпечує повноту інформації, а автоматичне формування звітності розширює її аналітичність. Автоматизований облік формує інформаційну основу для проведення поглибленого економічного аналізу, а також для прогнозування діяльності підприємства. Також потрібно зазначити, що автоматизація облікових процесів окрім технічної сторони ведення обліку змінює і його змістове наповнення, адже сучасні програмні продукти дають можливість формувати багатовимірну аналітичну інформацію за статтями витрат, видами діяльності підприємства, центрами відповідальності, контрагентами, а також за іншими ознаками. Саме завдяки автоматизації обліково-аналітична інформація стає більш доступною для різних рівнів управління, більш систематизованою і структурованою, орієнтованою не тільки на формування звітності, а й на забезпечення якості прийняття рішень.

Автоматизовані системи сприяють інтеграції обліку з системою управління, забезпечують можливість проведення фінансового аналізу. При цьому підвищується загальна ефективність системи інформаційного забезпечення підприємства. Водночас, маючи значні переваги, автоматизація облікових процесів супроводжується виникненням деяких проблем: значні витрати на впровадження програмного забезпечення та його обслуговування; потреба у підвищенні кваліфікації персоналу,

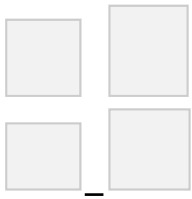
38

здіяного в сфері ведення обліку;

залежність якості даних від правильності налаштування системи; наявність ризиків інформаційної безпеки.

Таким чином, впровадження автоматизованих облікових систем потребує комплексного підходу, який поєднує методологічні засади обліку, технологічні рішення, професійну компетентність бухгалтерів. Автоматизація облікових процесів підприємства не може повністю замінити судження бухгалтера, але вона підсилює його роль у формуванні якісної обліково-аналітичної інформації, є важливою складовою сучасної системи обліку, забезпечує підвищення точності, оперативності, аналітичної цінності обліково-аналітичної інформації, що сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень.

1. Лисенко А. М. Цифровізація обліково-аналітичних процесів як основа раціонального управління підприємством. Цифрова еволюція сучасного бізнесу: виклики, тенденції та перспективи в умовах цифрової економіки України: кол. моногр. / за ред. А. В. Череп, І. М. Дашко, Ю. О. Огренич, О. Г. Череп. Рига: Baltija Publishing, 2025. Розд. 3.3. С. 291-340. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/16961>
2. Лисенко А. М., Андрейченко К. М. Сучасні інструменти автоматизації бухгалтерського обліку на підприємствах України. Підприємництво, облік та фінанси: сучасний стан й перспективи повоєнного відродження: матеріали II Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 21 трав. 2025 р., м. Херсон, Кропивницький. Херсон: ХДАЕУ, 2025. С. 206-208. URL: <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/16610>

БУЛАХ ІРИНА, викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист,

Відокремлений структурний підрозділ Уманський фаховий коледж технологій та бізнесу Уманського національного університету, м. Умань

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ Сучасні

умови функціонування підприємств характеризуються посиленням ролі цифрових технологій та зростанням вимог суспільства до соціальної відповідальності бізнесу. У зв'язку з цим актуалізується проблема формування соціально-орієнтованої системи управління підприємством, у межах якої облік, аналіз та контроль виконують ключову роль у забезпеченні прозорості, підзвітності та обґрунтованості управлінських рішень. Нормативною основою організації облікових процесів в Україні є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», який визначає принципи формування облікової інформації та її використання для потреб управління [1].

Цифровізація бухгалтерського обліку сприяє підвищенню оперативності, достовірності та аналітичності інформації, що використовується в системі управління підприємством. Впровадження автоматизованих облікових систем, електронного

39

документообігу, хмарних сервісів та інтегрованих ERP-платформ

забезпечує формування єдиного інформаційного простору підприємства. Як зазначає П. О. Куцик, цифрові технології дозволяють поєднати фінансовий, управлінський та податковий облік, що значно підвищує якість інформаційного забезпечення управлінських рішень [2].

У соціально-орієнтованій системі управління особливого значення набуває облік соціальних витрат та зобов'язань підприємства. Цифрові облікові системи забезпечують можливість детального обліку витрат на оплату праці, соціальне забезпечення персоналу, охорону праці, професійний розвиток працівників та реалізацію соціальних програм.

Цифровізація економічного аналізу розширює можливості оцінювання результативності діяльності підприємства з урахуванням соціальних чинників. За твердженням С. Ф. Легенчука, сучасні обліково-аналітичні системи трансформуються в інструмент стратегічного управління, що забезпечує підтримку довгострокових управлінських рішень у цифровому середовищі [3].

У межах соціально-орієнтованої системи управління зростає роль прогнозного та сценарного аналізу. Цифрові технології дозволяють моделювати наслідки управлінських рішень щодо зміни рівня соціальних витрат, умов оплати праці та соціальних гарантій персоналу. Це сприяє досягненню балансу між економічною ефективністю діяльності підприємства та виконанням його соціальних зобов'язань.

Важливою складовою цифровізованої системи управління є внутрішній контроль. Автоматизація контрольних процедур, використання цифрових слідів операцій та електронних контрольних механізмів забезпечують своєчасне

виявлення відхилень і зниження ризику фінансових та соціальних порушень. У соціально-орієнтованому контексті внутрішній контроль спрямовується не лише на дотримання фінансової дисципліни, а й на забезпечення виконання соціальних стандартів, норм охорони праці та етичних принципів ведення бізнесу.

Соціальна відповідальність бізнесу є невід'ємним елементом сучасної моделі управління підприємством. Як підкреслює А. А. Пилипенко, ефективна система обліку, аналізу та контролю соціальних витрат сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємства та зміцненню його ділової репутації [4]. У цьому контексті цифровізація обліково-аналітичних процесів створює передумови для формування якісної інформаційної бази управління соціальним розвитком підприємства.

Водночас цифровізація обліку, аналізу та контролю супроводжується низкою проблем, серед яких зростання кіберризиків, потреба в захисті облікової інформації, дефіцит фахівців із належними цифровими компетентностями та недостатня адаптованість нормативно-правового регулювання. Подолання зазначених проблем потребує системного підходу, що поєднує технологічні, організаційні та кадрові рішення.

Державна політика у сфері цифрової трансформації створює сприятливі умови для

розвитку цифровізованих систем управління підприємствами.

Відповідно до стратегічних документів Міністерства цифрової трансформації України, цифровізація економіки розглядається як ключовий чинник підвищення ефективності та сталого розвитку бізнесу.

Отже, цифровізація обліку, аналізу та контролю є важливою умовою розвитку соціально-орієнтованої системи управління підприємством. Вона забезпечує підвищення прозорості діяльності, обґрунтованість управлінських рішень та формування інформаційної основи для досягнення сталого соціально економічного розвитку в умовах цифрової економіки.

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Куцик П. О. Цифровізація бухгалтерського обліку як чинник підвищення ефективності управління підприємством. *Економічний аналіз*, 2021. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/1946>
3. Легенчук С. Ф. Обліково-аналітичні системи в умовах цифрової економіки. *Бухгалтерський облік і аудит*, 2022. URL: <http://boau.com.ua/index.php/boau/article/view/187>
4. Пилипенко А. А. Соціальна відповідальність бізнесу в системі управління підприємством. *Економіка та держава*, 2023. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/3_2023/7.pdf

БУРЛАКА-ГРИБАЙЛО ДІАНА, здобувач вищої освіти
 Науковий керівник – **СКИБА ГАННА**, к.е.н, доцент,
 доцент кафедри фінансів, банківської та страхової справи,
 Навчально-науковий Інститут управління, економіки та бізнесу,
 ПрАТ «ВНЗ Міжрегіональна Академія управління персоналом», м. Київ,
 Україна

ЕФЕКТИВНІ ПІДХОДИ ДО ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ МАЛОЦІННИХ І ШВИДКОЗНОШУВАНИХ ПРЕДМЕТІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Малоцінні та швидкозношувані предмети (МШП) є невід’ємною складовою матеріально-технічної бази підприємства. Вони забезпечують безперебійну роботу виробничих і адміністративних процесів та виступають важливим елементом оборотних активів. Рациональна організація обліку МШП дозволяє підприємству своєчасно відображати фактичні витрати, контролювати залишки та забезпечувати достовірність фінансової звітності [1].

В сучасних умовах господарювання облік МШП повинен поєднувати три основні напрями:

1. *Бухгалтерський облік* – систематизація даних про рух МШП, їх вартість, залишки та списання;

2. *Аналітичний контроль* – оцінка ефективності використання ресурсів, визначення матеріаломісткості та оборотності;

3. *Аудит і внутрішній контроль* – перевірка правильності документального оформлення операцій, відповідності списання нормам і достовірності відображення в обліку [2].

Науковці наголошують, що ефективний облік і аудит МШП дозволяють не лише оцінювати фінансові результати, а й оптимізувати використання ресурсів, зменшувати втрати та контролювати грошові потоки [3]. Особливо це важливо для підприємств із високою матеріаломісткістю виробництва, де МШП займають значну питому вагу у витратах.

Процес обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів починається з їх надходження на склад, де здійснюється ретельна документальна фіксація приймання за допомогою накладних, актів приймання та інших первинних документів. Після цього матеріали підлягають систематизації за видами, призначенням та іншими характеристиками, що забезпечує точність ведення аналітичного обліку та спрощує контроль за їх рухом. Синтетичний облік ведеться на рахунках 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети» та 23 «Витрати на виробництво», що дозволяє відображати переміщення МШП у загальному балансі підприємства та формувати достовірну фінансову інформацію [1].

Особлива увага приділяється оцінці вартості МШП, оскільки вона безпосередньо впливає на собівартість продукції, фінансові результати та прибутковість підприємства. Згідно з Національними положеннями

(стандартами) бухгалтерського обліку, малоцінні та швидкозношувані предмети визнаються активом за умови ймовірності отримання економічної вигоди у майбутньому та можливості достовірної оцінки їх вартості. Правильне визначення вартості МШП забезпечує точність відображення витрат, оптимізацію запасів і підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів у процесі виробничої та операційної діяльності [2].

За сучасних умов ефективне ведення обліку МШП передбачає інтеграцію автоматизованих систем обліку та аналітики, що дозволяє оперативно контролювати залишки, рух матеріалів, планувати закупівлі та своєчасно

списувати витрати, що сприяє підвищенню загальної фінансової дисципліни підприємства [3].

Аналіз складу, структури та динаміки МШП дозволяє виявити найбільш активно використовувані матеріали, резерви для зменшення витрат і оптимізації запасів. Показники оборотності та матеріаломісткості є важливими інструментами оцінки ефективності використання ресурсів і планування закупівель [3].

Внутрішній контроль передбачає: перевірку правильності документального оформлення списання; відповідність списання нормам споживання; контроль залишків МШП на складах; своєчасність та достовірність відображення господарських операцій у фінансовій звітності.

Аудиторська перевірка МШП дозволяє оцінити: достовірність синтетичного та аналітичного обліку; правильність оцінки вартості; відповідність списання встановленим нормам; ефективність системи внутрішнього контролю [1,2].

На прикладі ТОВ «Архітектурна майстерня «АРТ-ПРОЕКТ» проведені аудиторські процедури підтвердили, що оптимізація облікових і контрольних процесів дозволяє підвищити ефективність використання МШП, зменшити витрати та запобігти неправильному вибуттю активів.

Впровадження комплексної системи обліку, аналітики та контролю малоцінних і швидкозношуваних предметів забезпечує достовірність фінансової інформації та підвищує фінансову дисципліну підприємства, а оптимізація структури запасів і контроль їх руху дозволяють зменшити втрати, забезпечити своєчасне списання та раціонально використовувати матеріальні ресурси. Систематичний аудит МШП виступає ключовим інструментом оцінки ефективності використання активів і мінімізації ризиків неправомірного вибуття, а застосування сучасних інформаційних систем та автоматизації обліку сприяє підвищенню ефективності управління фінансовими ресурсами.

1. Білан, В. В. Бухгалтерський облік і контроль на підприємстві: навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2018. – 256 с.

2. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. – К.: Мінфін України, 2021. – 432 с.

3. Сидоренко, О. М. Аналіз ефективності використання матеріальних ресурсів на підприємстві. – Х.: ХНУМГ, 2019. – 184 с.

ВАСЮК ЯНА, ЛИТВИНОВ ДАНИЛ, здобувачі вищої освіти
Науковий керівник – **ОЛІЙНИК АЛІНА**, к.е.н, доцент,

ЦИФРОВІЗАЦІЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА У сучасних умовах розвитку економіки цифрові технології стають важливим чинником підвищення ефективності діяльності підприємств. Цифровізація бізнес-процесів сприяє вдосконаленню управлінських рішень, підвищенню якості продукції та послуг, а також формуванню стійких конкурентних переваг. Одним із ключових напрямів цифрової трансформації підприємств є цифровізація системи управління якістю.

Система управління якістю на підприємстві спрямована на забезпечення стабільного рівня якості продукції, задоволення потреб споживачів і постійне вдосконалення виробничих та управлінських процесів. Використання цифрових технологій у цій сфері дає можливість автоматизувати процеси контролю якості, підвищити точність збору та аналізу інформації, а також оперативно реагувати на відхилення у виробничих процесах [1, с. 30].

43

Для забезпечення стійких позицій на ринку підприємству необхідно

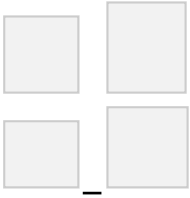
формуванню чітку стратегію розвитку, спрямовану на створення продукції та послуг, що відповідатимуть сучасним вимогам споживачів і матимуть високий попит у майбутньому. У цьому контексті важливе значення має формування ефективної системи управління якістю, інтегрованої у загальну стратегію розвитку підприємства та підтриманої сучасними цифровими технологіями.

Вивчення потреб, уподобань і очікувань споживачів, а також аналіз рівня конкурентоспроможності продукції створюють основу для розроблення ефективної маркетингової стратегії підприємства. Використання цифрових інструментів дає змогу оперативно збирати та аналізувати ринкову інформацію, що сприяє прийняттю обґрунтованих управлінських рішень щодо підвищення якості продукції та послуг [2, с. 37].

Не менш важливою складовою є стратегія технічного розвитку підприємства, яка базується на раціональному використанні наявних виробничих ресурсів, технологічного потенціалу та впровадженні інноваційних цифрових рішень. Це дозволяє вдосконалювати виробничі процеси, підвищувати їх ефективність та забезпечувати стабільний рівень якості продукції.

Важливу роль у системі управління якістю відіграє налагодження ефективної взаємодії з постачальниками. Використання цифрових платформ для управління ланцюгами постачання сприяє підвищенню прозорості співпраці, забезпеченню надійності поставок і контролю якості сировини та матеріалів [5, с. 244].

Крім того, важливою складовою підвищення якості продукції є ефективне

управління персоналом. Розвиток професійних компетенцій працівників, їх здатність до навчання та адаптації до нових технологій значною мірою визначають результативність функціонування системи управління якістю в умовах цифровізації.

Особливе значення має також організація управлінського та фінансового обліку, що дозволяє здійснювати аналіз витрат, пов'язаних із забезпеченням і підвищенням якості продукції. Використання цифрових обліково-аналітичних систем сприяє підвищенню точності даних, ефективному контролю витрат і прийняттю обґрунтованих управлінських рішень [3, с. 108].

Цифрові інструменти, такі як системи управління даними, автоматизовані системи контролю якості, програмні комплекси для аналізу показників діяльності підприємства та сучасні інформаційні платформи, дозволяють забезпечити прозорість управління якістю. Завдяки цьому керівництво підприємства отримує можливість своєчасно виявляти проблеми, оцінювати ефективність процесів і приймати обґрунтовані управлінські рішення [4, с. 166].

Важливим результатом цифровізації системи управління якістю є підвищення конкурентоспроможності підприємства. Високий рівень якості продукції та послуг сприяє зміцненню довіри споживачів, розширенню ринків збуту та підвищенню репутації підприємства. Крім того, цифрові технології допомагають зменшити витрати

44

на контроль і управління якістю, оптимізувати використання ресурсів та підвищити продуктивність праці.

Отже, цифровізація системи управління якістю є важливим інструментом підвищення ефективності діяльності підприємства та забезпечення його конкурентоспроможності в умовах цифрової економіки. Впровадження сучасних цифрових технологій сприяє підвищенню якості управлінських процесів, формуванню інноваційного потенціалу підприємства та зміцненню його позицій на ринку.

1. Денисюк О. Г., Майданович В. В. Управління якістю продукції підприємства: теоретичні аспекти та принципи застосування. *Економіка, управління та адміністрування*. 2023. № 1(103). С. 26–35.
2. Ковальчук В.М. Цифровізація управління підприємствами. *Економіка та держава*. 2022. № 5. С.34–38.
3. Котельникова Ю.М. Підвищення конкурентоспроможності підприємств в умовах цифровізації. *Innovation and Sustainability*. 2022. № 4. С. 101–108.
4. Пушкар Т., Соболева Г., Славута О. Цифровізація як фактор забезпечення конкурентоспроможності підприємства. *Сталий розвиток економіки*, 2023. № 2 (47). С. 165–170.
5. Терлецька Ю., Кравчук А. Управління якістю продукції у системі забезпечення

ВАХОВСЬКА АЛІСА, здобувач вищої освіти
Науковий керівник - **КОЛІСНИК ОЛЕНА**, к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку та аудиту,
Державний податковий університет, м. Ірпінь

ЦИФРОВІ ДВІЙНИКИ (DIGITAL TWIN) ЯК ІНСТРУМЕНТ ТРАНСФОРМАЦІЇ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Цифровий двійник підприємства – це інтегрована віртуальна модель бізнес-процесів, яка в реальному часі відображає фінансові потоки, операції та взаємодії з ринком. Він поєднує дані з усіх корпоративних систем (ERP, CRM, бухгалтерія), а також за можливості з IoT-пристроїв та зовнішніх джерел, створюючи єдине «джерело правди» для всієї компанії. Така архітектура дозволяє негайно оновлюватися при зміні будь-яких показників, на відміну від традиційних фінансових моделей, які оновлюються раз на місяць чи квартал. Унаслідок цього цифровий двійник забезпечує динамічне моделювання й автоматизовану аналітику всіх фінансових процесів.

У цифровому двійнику бізнес-процесів головними компонентами є джерела даних, аналітичні модулі, моделі процесів та інтерфейси візуалізації. Джерела даних

45

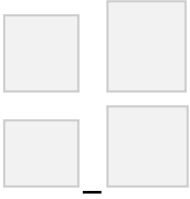
охоплюють ERP та CRM [2] системи, IoT-платформи, внутрішні

бази даних і сенсори – усе, що дає змогу отримувати свіжі дані про ресурси, операції та взаємодії між підрозділами. Аналітичні модулі та алгоритми штучного інтелекту безперервно обробляють інформацію й виявляють закономірності, які лишаються непомітними за звичайних підходів. Внаслідок цього цифровий двійник стає адаптивним «інтелектуальним» середовищем, яке реагує на зміни внутрішнього й зовнішнього середовища в режимі реального часу. Побудова такого середовища вимагає сучасної IT-інфраструктури – хмарної архітектури, наступного покоління ERP із гнучким шаром даних та надійних протоколів безпеки.

Цифровий двійник кардинально розширює функції фінансової служби: від «звітування» він переходить до режиму аналітики й прогнозування. Завдяки інтеграції алгоритмів штучного інтелекту та машинного навчання можна

моделювати сценарії “What-if” в реальному часі без ризику для бізнесу. Наприклад, фінансова команда може досліджувати різні грошові сценарії – як зміниться ліквідність при зміні умов постачання, коливанні валютних курсів або запуску нового проєкту – і оперативно коригувати стратегію ще до настання реальних наслідків [1].

За допомогою цифрового двійника у фінансовій сфері досягаються такі ключові переваги. Завдяки постійному потоку актуальних даних можна виконувати оновлене (rolling) прогнозування замість разових місячних чи квартальних оцінок. Модель дозволяє оцінити вплив макроризиків (коливання ринку, переривання постачань, зміни регулювань) на фінансові показники ще до їх реального настання. Завдяки інтегрованій аналітиці фінансові підрозділи

можуть миттєво коригувати бюджети та прогнози у відповідь на зміни зовнішнього середовища. Штучний інтелект аналізує тренди та операційні дані для точного прогнозування грошових потоків, витрат і доходів, враховуючи сезонність і поточні показники [4].

Інтеграція даних у єдиній моделі дає змогу створити «єдине джерело правди» для управлінського обліку. Фінанси, виробництво, логістика та інші підрозділи працюють із узгодженою інформацією – це усуває розриви між даними та дозволяє проводити інтерсекторну аналітику. Як відзначають експерти, «shared visualization tools create a single source of truth» для фінансових і операційних команд [2].

Впровадження цифрового двійника також значно підвищує прозорість фінансової інформації. Модель автоматично порівнює фінансові показники з нефінансовими (наприклад, CO₂-емісії, ESG-метрики), що дає змогу оцінити економічні наслідки екологічних чи інших нетрадиційних факторів. Операційні користувачі отримують можливість «занурюватися» у дані: від загальних KPI – до фінансових показників окремого продукту чи навіть конкретної транзакції. Це забезпечує повну простежуваність кожного показника до його першопричини (наприклад, зростання собівартості через зупинку обладнання) [1].

46

У галузі логістики цифрові двійники моделюють ланцюги постачання і використання транспорту, що дозволяє оцінювати ризики затримок та оптимізувати розподіл ресурсів. Аналогічно, у фінансовому секторі їх використовують для управління кредитними ризиками та оцінки капіталу: імітують грошові потоки, прогнозують наслідки інвестиційних рішень і виявляють критичні точки фінансових процесів [2].

Попри великий потенціал, широке впровадження цифрових двійників

стикається з низкою значних бар'єрів. По-перше, висока вартість і складність інтеграції. Створення цифрового двійника вимагає не лише дорогого програмного забезпечення, а й ретельного формування платформи для накопичення та обробки даних. Необхідні сучасні ERP-системи, масштабовані хмарні сервіси та апаратне забезпечення. Багато компаній мають застарілі («legasy») системи, і перехід на нову архітектуру пов'язаний зі значними ресурсними затратами.

По-друге, якість даних і єдність інформації. Ефективність цифрового двійника критично залежить від «чистоти» та цілісності даних. Якщо дані фрагментовані по різних системах або мають неконсистентні формати, модель не зможе надати надійних прогнозів.

Третій виклик – кібербезпека. Концентрація всієї стратегічної фінансової інформації в одній системі робить її привабливою мішенню для зловмисників. Як попереджають експерти, цифрові двійники «збільшують уразливість з точки зору кібербезпеки». Потенційні загрози – від несанкціонованого доступу (з компрометованими обліковими даними) до цілеспрямованих кібератак на модель. Наприклад, шкідливе ПЗ може вразити цифрового двійника, підмінити

дані на хибні та спотворити результати аналізу, що призведе до помилкових управлінських рішень. Для мінімізації ризиків потрібні надійні засоби контролю доступу, шифрування, моніторингу аномалій і регулярного аудиту безпеки.

Четвертий фактор – кадровий дефіцит. Потребуються фахівці з суміжними знаннями: фінанси, великі дані, інформаційні системи та моделювання. За наявності таких спеціалістів компанії зможуть ефективно експлуатувати цифрового двійника. Безперервна підтримка моделі, розробка сценаріїв та аналіз результатів вимагають високої кваліфікації команди. Відтак більшість організацій ще не мають достатньої кількості експертів, здатних супроводжувати такі проекти [3].

Цифрові двійники – це не просто модна технологія, а потужний інструмент, який трансформує функцію фінансів від «ретроспективного» обліку до прозорого прогнозування і стратегічного управління. Вони об'єднують найсучаснішу аналітику, моделювання сценаріїв та автоматизацію, створюючи адаптивну систему, що миттєво реагує на виклики мінливого ринку. За допомогою цифрового двійника компанії можуть значно підвищити ефективність використання ресурсів, мінімізувати фінансові ризики та зміцнити конкурентні позиції у цифровій економіці. Проте щоб розкрити весь потенціал цієї технології, необхідно вирішити питання забезпечення якісних

кібербезпеки та кадрового забезпечення. Подальші дослідження і практична робота мають бути спрямовані на розробку методик подолання існуючих бар'єрів та створення універсальних стандартів впровадження цифрових двійників у фінансовій сфері.

1. Controllers and the rise of digital twin finance - controllers council. *Controllers Council*. URL: <https://controllerscouncil.org/controllers-and-the-rise-of-digital-twin-finance/#:~:text=,rate%20changes> (дата звернення: 17.03.2026).
2. Semenenko Y. Modeling digital twins of business processes as a tool for managing company efficiency. *Scientific notes of ostroh academy national university, "economics" series*. 2025. Т. 1, № 38(66). С. 99–106. URL: [https://doi.org/10.25264/2311-5149-2025-38\(66\)-99-106](https://doi.org/10.25264/2311-5149-2025-38(66)-99-106) (дата звернення: 17.03.2026).
3. Why digital twins fail without the right data foundation. *@informatica*. URL: <https://www.informatica.com/blogs/why-digital-twins-fail-without-the-right-data-foundation.html#:~:text=and%20optimization%20capabilities%20are%20limited,those%20numbers%20remain%20just%20noise> (дата звернення: 17.03.2026).
4. Why your company needs a digital financial twin / M. Rodt та ін. *BCG Global*. URL: <https://www.bcg.com/publications/2022/why-companies-need-digital-financialtwins#:~:text=What%20Are%20the%20Prerequisites%20and,Implementation%20Path> (дата звернення: 17.03.2026).

ВЕРБИЦЬКА ВІКТОРІЯ, к.е.н, доцент кафедри обліку і оподаткування,
КУЗНЕЦОВА НАТАЛІЯ, здобувачка вищої освіти
Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОБЛІКОВИХ ПРОЦЕСІВ: ПРОБЛЕМИ І ВИКЛИКИ В УКРАЇНІ В ПРОЦЕСІ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У сучасних умовах цифрова трансформація стала однією з ключових тенденцій розвитку економіки, змінюючи принципи функціонування бізнесу, органів влади й професійної діяльності. Облікові процеси – не виняток. Використання цифрових технологій в обліку дозволяє автоматизувати рутинні операції, підвищити точність даних, забезпечити прозорість, оперативність та аналітичну гнучкість. Однак разом із значними перевагами цифровізація породжує й низку суттєвих проблем і викликів, які потребують уваги як на рівні підприємств, так і на рівні державного регулювання та професійної підготовки фахівців. Однією з ключових проблем цифровізації обліку є потреба в суттєвих інвестиціях у технічну інфраструктуру та спеціалізоване програмне забезпечення. Для великих компаній такі витрати є очікуваними, проте для малого і середнього бізнесу вони можуть становити серйозне фінансове навантаження. Крім придбання програм, підприємства мають забезпечити їх обслуговування,

оновлення, захист, а також організувати навчання персоналу.

У результаті діджиталізація може відбуватися неоднорідно: частина підприємств активно впроваджує новачії, тоді як інші змушені залишатися на традиційних методах роботи, що формує загальногалузеву нерівність.

Другий важливий виклик – кібербезпека. Цифрові облікові системи оперують великою кількістю конфіденційних даних: фінансовими звітами, особистою інформацією працівників, даними контрагентів. Зростання кіберзагроз, зокрема кібератак, вірусів, фішингових схем і блокування доступу до систем, створює ризик втрати або викривлення інформації. Для підприємств це може мати критичні наслідки: від фінансових збитків і зупинки діяльності до юридичної відповідальності та втрати ділової репутації. Тому цифровізація обліку неможлива без одночасного посилення захисту даних, впровадження багаторівневих систем доступу, резервного копіювання та постійного контролю.

Ще один вагомий аспект – кадровий. Цифрові технології змінюють роль бухгалтера: від фахівця, який виконує ручні розрахунки й операції, до аналітика, що працює з автоматизованими системами, інтерпретує дані й здійснює стратегічну підтримку управлінських рішень. Це вимагає нового рівня компетентності: знання IT-інструментів, навичок роботи з великими масивами даних, розуміння алгоритмів штучного інтелекту та аналітичних платформ. Не всі фахівці мають такі навички або готові до перекваліфікації. Як наслідок – виникає дефіцит спеціалістів, а підприємства стикаються з необхідністю інвестувати в навчання та адаптацію персоналу.

Цифровізація також актуалізує проблему стандартизації облікових процесів. Хоча міжнародні стандарти фінансової звітності формують загальну

методологічну основу, різні програмні продукти по-різному трактують окремі операції або інтегрують норми і застосовують алгоритми розрахунків. Це може спричиняти відхилення у даних, що ускладнює їх порівнянність та аудит. Проблемою є і те, що законодавство часто не встигає за темпами розвитку цифрових технологій, створює прогалини в регулюванні електронних документів та їх архівування, використання штучного інтелекту для формування облікових рішень.

Особливі труднощі виникають у воєнний час або в умовах криз. З одного боку, цифрові системи дають можливість працювати дистанційно, забезпечуючи безперервність облікової діяльності. З іншого – облікова інформація стає ще більш вразливою до кібератак і технічних збоїв. Нестабільне електропостачання, проблеми з інтернет-з'єднанням, необхідність забезпечення додаткових процедур резервування – усе це збільшує

навантаження та витрати підприємств.

Не менш важливим викликом є етичний. Використання штучного інтелекту та автоматизованих систем у бухгалтерському обліку піднімає питання відповідальності: хто винен у помилці, якщо алгоритм дав некоректний результат? Чи може підприємство повністю покладатися на автоматизоване формування звітності? Чи не зменшує це контрольні функції бухгалтера? Наразі більшість фахівців схильється до

49

думки, що цифрові інструменти мають

бути допоміжними, але не повинні повністю замінювати професійне судження. Попри всі проблеми й виклики, цифровізація облікових процесів є незворотним процесом. Вона відкриває нові можливості для підвищення ефективності, прозорості й конкурентоспроможності підприємств. Проте для того, щоб потенціал цифровізації був реалізований повною мірою, необхідно комплексно вирішувати питання кібербезпеки, підготовки кадрів, стандартизації програмних рішень і оновлення нормативної бази. Тільки так цифрова трансформація обліку стане не джерелом ризиків, а інструментом сталого розвитку підприємств та економіки загалом [1].

Цифровізація облікових процесів відіграє ключову роль у успішній інтеграції держав до Європейського Союзу, оскільки забезпечує прозорість, уніфікацію процедур та відповідність європейським стандартам фінансової звітності. Впровадження сучасних цифрових рішень дозволяє підвищити довіру до національної системи обліку, спростити взаємодію з контролюючими та податковими органами ЄС, а також забезпечити безперешкодну участь у спільних економічних і торговельних процесах. Саме цифрова трансформація створює умови для ефективного управління фінансовими потоками, посилення інвестиційної привабливості та формування гармонізованого інформаційного середовища, яке є обов'язковою передумовою європейської інтеграції.

1. Вербицька В. І. Фінансово-технологічні компанії: проблеми і особливості діяльності. Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я: тези доповідей XXVIII міжнародної науково-практичної конференції MicroCAD-2020, 28-30 жовтня 2020 р.: у 5 ч. Ч. III. / за ред. проф. Сокола Є.І. Харків: НТУ «ХПІ». С. 54

ВЕРБИЦЬКА ВІКТОРІЯ, к.е.н, доцент кафедри обліку і оподаткування,
СЕРПУХОВ ДМИТРО, здобувач вищої освіти
Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ

Сучасна економічна думка розглядає облік виробничих запасів не просто

як систему фіксації руху матеріальних цінностей, а як стратегічний інструмент управління ресурсами підприємства. У наукових працях вчених-економістів останніх років (2024–2026 рр.) простежуються ключові тренди, пов'язані з цифровізацією, адаптацією до міжнародних стандартів (МСФЗ) та управлінням в умовах невизначеності.

Сучасні вчені класифікують підходи до організації обліку за кількома напрямками:

- цифровізація та автоматизація (Cloud-технології та ERP): Науковці, такі як Т. Бакиєв та Н. Калічева [1], наголошують на важливості впровадження систем планування ресурсів підприємства (ERP) для централізації обліку запасних частин та оптимізації циклів обслуговування обладнання;
- управлінський аспект: дослідження О. Г. Кірдіної та В. М. Орлової [2] зосереджені на

50

вдосконаленні організації обліку запасів саме для потреб

менеджменту, що дозволяє приймати оперативні рішення щодо закупівель та використання ресурсів;

- спеціалізовані галузеві підходи: наприклад, у сфері агробізнесу пропонуються методи електронного документування операцій із запасами (добрива, насіння) за допомогою GPS-технологій та роботизованих систем.

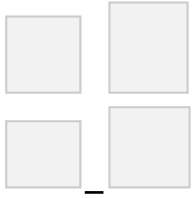
- адаптація до МСФЗ: Дослідження Ю. А. Котлової та Т. Н. Маслобойнікової [3] присвячені порівнянню національних стандартів із міжнародними (IFRS) для формування прозорості звітності про фінансові результати, де запаси відіграють ключову роль у формуванні собівартості.

Питання методики, оцінки та контролю запасів досліджує широке коло вітчизняних та зарубіжних науковців [4], яких можна класифікувати за категоріями:

Категорія вчених	Представники
Фундатори та класики	Ф. Ф. Бутинець, В. В. Сопко, М. С. Пушкар, Н. М. Ткаченко.
Сучасні дослідники (Україна)	С. Г. Михалевич, Ю. В. Подмешальська, Т. О. Меліхова, А. П. Макаренко, О. Сайко
Дослідники бюджетного сектору	С. Свірко, Н. Сушко, Р. Джога, Л. Гуцайлюк.
Зарубіжні науковці	Е. Бріттон, К. Уорд, Дж. Еквілайн, Р. Ф. Якобс

Актуальні проблеми, що піднімаються у наукових працях 2024-2026 рр., наступні:

По-перше, стосовно неузгодженості термінології. Науковці (наприклад,

Роман Верба) відзначають відсутність єдиної позиції щодо трактування понять «виробничі запаси», «матеріальні ресурси» та «запаси» в умовах постійних законодавчих змін.

По-друге, продовжуються дискусії стосовно методів оцінки вибуття: Дослідники О. Скоробогата та В. Шпак акцентують увагу на тому, що вибір методу оцінки (FIFO, середньозважена тощо) є критичним елементом облікової політики, який прямо впливає на фінансовий результат підприємства.

І нарешті, щодо стійкості системи обліку: В умовах воєнного стану та глобалізації вчені (наприклад, у працях Острозької академії) розглядають облік як частину механізму забезпечення фінансової стійкості через раціоналізацію ризиків цифровізації.

Отже, сучасні наукові підходи до обліку виробничих запасів свідчать про його трансформацію із суто реєстраційної функції у стратегічний інструмент управління ресурсами підприємства. Тренди 2024–2026 рр. акцентують увагу на цифровізації облікових процесів, інтеграції ERP-систем, адаптації до міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) та посиленні управлінського спрямування інформації про запаси [5].

В умовах воєнного стану та зростання економічної невизначеності облік виробничих запасів набуває додаткового значення як складова забезпечення фінансової стійкості

51

підприємства, мінімізації ризиків і підвищення прозорості

управлінських рішень.

Подальший розвиток методики пов'язаний із гармонізацією термінології, удосконаленням підходів до оцінки та впровадженням цифрових технологій у систему контролю та аналізу запасів.

1. Бакиєв, Т. В., Калічева, Н. М. ERP-системи та цифровізація обліку запасів на підприємствах. Київ: КНЕУ, 2025. 192 с.
2. Кірдіна, О. Г., Орлова, В. М. Управлінський облік і стратегічне управління ресурсами підприємства. Харків: ХНЕУ, 2024. 210 с.
3. Котлова, Ю. А., Маслובойнікова, Т. Н. Міжнародні стандарти фінансової звітності: адаптація національного обліку. Київ: ФОП «Академія», 2025. 178 с.
4. Бріттон, Е., Уорд, К., Еквілайн, Дж. Inventory Management and Accounting in the Digital Age. London: Routledge, 2024. 256 p.
5. Михалевич, С. Г., Подмешальська, Ю. В. Цифровізація обліку виробничих запасів: виклики та перспективи. Львів: ЛНУ, 2026. 164 с.

ВОЛКОВА АННА, здобувач вищої освіти
Науковий керівник – **СКИБА ГАННА**, к.е.н, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської та страхової справи,
Навчально-науковий Інститут управління, економіки та бізнесу,
ПрАТ «ВНЗ Міжрегіональна Академія управління персоналом», м. Київ,
Україна

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УПРАВЛІННІ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ ТА ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ ЩОДО ЕФЕКТИВНОГО ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

В умовах ринкової економіки раціональне управління виробничими запасами є важливою передумовою фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства. Запаси виступають не лише матеріальною основою виробництва, а й складовою оборотного капіталу, що впливає на ліквідність, прибутковість і здатність оперативно реагувати на зміни попиту. Неефективне планування або недооцінка їх ролі зумовлює надлишкові витрати на зберігання, відволікання коштів з обігу, уповільнення виробничого процесу та ризик фінансових втрат.

У цій системі бухгалтерський облік виконує не тільки функцію фіксації операцій, а й

52

забезпечує управління повною та достовірною інформацією про

стан, рух і вартість запасів. Отримані дані слугують основою для прийняття рішень щодо закупівель, організації складського обліку, раціоналізації використання ресурсів і планування виробничих потреб [1]. Отже, облік запасів перетворюється на важливий інструмент стратегічного управління діяльністю підприємства.

Виробничі запаси є основою матеріально-технічного забезпечення підприємства та охоплюють сировину, матеріали, комплектуючі, запасні частини й інші ресурси, необхідні для виготовлення продукції. Ефективне

управління передбачає не лише їх облік, а й визначення оптимальної структури та обсягів. Надлишок запасів спричиняє ризик знецінення й додаткові витрати, тоді як їх нестача може викликати простої та втрату конкурентних позицій [2].

У сучасних умовах запаси розглядаються як інструмент стратегічного планування, що формується з урахуванням виробничих програм, прогнозів попиту та сезонних чинників [3]. Тому бухгалтерський облік має забезпечувати не тільки фіксацію наявності ресурсів, а й аналітичну основу для прогнозування та прийняття управлінських рішень.

Облікова інформація дає змогу аналізувати рух і структуру запасів, виявляти відхилення від плану, оцінювати оборотність і своєчасно коригувати закупівельну та виробничу політику [2]. Це сприяє оптимізації витрат на зберігання, раціональному використанню ресурсів і покращенню фінансових результатів підприємства.

Бухгалтерський облік має особливе значення для підприємств із масштабним або складним виробництвом, де необхідний постійний контроль

запасів у розрізі підрозділів, строків і умов їх зберігання. Це забезпечує безперервність постачання матеріалів, запобігає простоям і підвищує результативність виробничого процесу [3].

Сучасна практика передбачає інтеграцію обліку з управлінськими системами підприємства [1], що створює єдиний інформаційний простір для контролю ресурсів, аналізу витрат і планування закупівель. Завдяки цьому можливо виявляти неефективні ділянки, оцінювати використання запасів у підрозділах і коригувати політику зберігання та постачання. Важливу роль відіграють автоматизовані системи, які забезпечують оперативний доступ до даних і швидкий аналітичний обробіток інформації.

Аналітичні інструменти бухгалтерського обліку дозволяють комплексно оцінювати структуру виробничих запасів, їх динаміку, рівень оборотності та строки зберігання. На основі таких даних можна визначати оптимальні обсяги закупівель, своєчасно виявляти надлишки або дефіцит ресурсів, а також зменшувати витрати на зберігання й обслуговування складських приміщень. Крім того, аналітична інформація сприяє раціональному розподілу матеріалів між підрозділами та підвищенню ефективності використання оборотного капіталу. У результаті забезпечується безперервність виробничого процесу та зміцнюється фінансова стійкість підприємства.

Таким чином, бухгалтерський облік формує достовірну й систематизовану

інформаційну основу для прийняття як оперативних, так і стратегічних управлінських рішень у сфері управління запасами. Подальший розвиток цієї системи доцільно пов'язувати з активним впровадженням сучасних інформаційних технологій, автоматизацією облікових процесів і вдосконаленням методів стратегічного планування з урахуванням змін попиту, сезонних факторів та ринкових коливань. Це підвищить адаптивність підприємства до зовнішніх викликів і забезпечить більш ефективне використання виробничих ресурсів.

1. Мироненко О. Управління складськими запасами і потоками в логістичній цепі: досвід і перспективи розвитку. CARGOFY: веб-сайт. URL: <https://cargofy.ua/uk/blog/upravlinnya-skladskimi-zapasami-i-potokami-v-logistichnii-cepi-dosvid-i-perspektivi-rozvitku> (дата звернення: 02.03.2026).
2. Слесь І.Р., Круш П.В. Методологія аналізу збутової діяльності підприємства. Економіка та управління підприємствами. 2018. № 16. С 478- 483. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/16_ukr/73.pdf (дата звернення: 02.03.2026).
3. Турчак В.В., Кульганік О.М. Стратегічне управління запасами підприємства. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2017. № 5 (10). С. 69-73. URL: https://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/10_2017/10.pdf (дата звернення: 02.03.2026).

ГАВРИЛЕНКО ВІТАЛІНА, здобувач вищої освіти
 Науковий керівник - **ЛИСЕНКО АЛЛА**, к.е.н., доцент,
 доцент кафедри аудиту, обліку та оподаткування,
 Центральноукраїнський національний технічний університет,
 м. Кропивницький

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ СУБ'ЄКТАМИ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

У відповідності до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», загальні принципи і методи ведення обліку та складання фінансової звітності суб'єктами державного сектору економіки визначають національні стандарти (положення) бухгалтерського обліку в державному секторі (НП(С)БОДС) [1].

Визначення поняття «суб'єкти державного сектору» наводиться у НП(С)БОДС 101

«Подання фінансової звітності»: «суб'єкти державного сектору - суб'єкти бухгалтерського обліку в державному секторі, зокрема розпорядники бюджетних коштів, Казначейство та державні цільові фонди» [2], а в Бюджетному кодексі України зазначено, що органи державної влади та місцевого самоврядування, а також організації, які повністю утримуються за рахунок коштів відповідного державного чи

місцевого бюджету й створені

ними у встановленому порядку є бюджетними установами [3].

Такі суб'єкти надають нематеріальні послуги для задоволення соціальних, культурних та інших потреб населення, є неприбутковими, а їх фінансування проводиться за рахунок коштів місцевого або державного бюджету, які надаються на основі затвердженого кошторису. Оскільки суб'єкти державного сектору мають обмежені можливості у формуванні додаткових надходжень грошових коштів для власного розвитку, бюджетне фінансування відіграє вирішальну роль у забезпеченні їхнього функціонування. Ефективне функціонування таких організацій можливе лише за умови чітко налагодженого механізму фінансування їх діяльності, у зв'язку з чим виникає гостра необхідність у вирішенні проблем їх фінансового забезпечення, раціонального ведення обліку й ефективного використання бюджетних коштів.

Інформаційно-облікове забезпечення суб'єктів державного сектору необхідно формувати як цілісну систему. «Для формування цілісної системи інформаційно-облікового забезпечення необхідно визначитися зі специфікою її формування, зберігання, використання, розробити потоки руху інформації» [4, с. 25].

Організація обліку суб'єктами державного сектору регламентована нормами чинного законодавства, а також Порядком застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі. Важливі вимоги до ведення обліку та формування звітності такими суб'єктами прописані у главі 10 Бюджетного кодексу України [3].

Облікова політика суб'єктів державного сектору розробляється на основі

НП(С)БОДС та визначається у розпорядчому документі, у якому повинні знайти відображення використовувані методи обліку та оцінки, види сегментів, їхня пріоритетність, а також процедури щодо яких нормативними актами з обліку передбачена варіантність. Облікова політика повинна застосовуватися послідовно у такий спосіб, щоб забезпечувалася відповідність фінансової звітності усім вимогам НП(С)БОДС.

З метою контролю господарських процесів, а також для розробки управлінських рішень, які б сприяли ефективному розвитку суб'єкта

державного сектору у майбутньому, необхідно враховувати показники, відображені у його фінансовій звітності.

Суб'єкти державного сектору формують фінансову звітність у складі: «Балансу» (форма № 1-дс); «Звіту про фінансові результати» (форма № 2-дс); «Звіту про рух грошових коштів» (форма № 3-дс); «Звіту про власний капітал» (форма № 4-дс) [2].

Обсяг активів, зобов'язань та власного капіталу суб'єкта державного сектору на звітну дату відображається у його «Балансі» (звіті про фінансовий стан). У «Звіті про фінансові результати» узагальнюється інформація про доходи, витрати, фінансові результати діяльності за відповідний період. Інформація про надходження та витрачання грошових коштів узагальнюється в «Звіті про рух грошових коштів», а

55

інформація про зміни у складі власного капіталу - в «Звіті про власний капітал».

Таким чином, у фінансовій звітності суб'єкта державного сектору відображається інформація про його фінансовий стан і результати діяльності. Належним чином організований облік та процес формування фінансової звітності сприяють забезпеченню внутрішніх та зовнішніх користувачів достовірною інформацією, прийняттю обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на цільове використання бюджетних коштів згідно кошторису.

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України № 996-XIV від 16 липня 1999 р. (редакція від 01 січня 2026 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
2. Подання фінансової звітності. Національний стандарт (положення) бухгалтерського обліку в державному секторі 101. Наказ Міністерства фінансів України 28 грудня 2009 р. № 1541 (у редакції наказу Міністерства фінансів України 24 грудня 2010 р. № 1629 зі змінами від 01 січня 2026 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0103-10#Text>
3. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. № 2456-VI (редакція від 01 січня 2026 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
4. Лисенко А. М. Інформаційно-облікове забезпечення внутрішнього контролю та аналізу фінансово-господарської діяльності закладів вищої освіти державної форми власності. Theoretical Foundations in Economics and Management: collective monograph. Boston: Primedia eLaunch, 2022. Section 1.2. P. 17-64. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/12242>

ГАВРИЛОВА СТЕФАНІЯ, здобувач вищої освіти

Науковий керівник - **ПРИСТЕМСЬКИЙ ОЛЕКСАНДР**, д.е.н., професор,

ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Зараз цифровізація почала диктувати свої правила, і через це підприємства почали вести роботу по інакшому, до прикладу: абсолютно змінилися процеси управління, ведення обліку, також стосунки та взаємодії між співробітниками або партнерами стали більше прозорими та цифровими. Замінюється та витісняється звичайні традиційні методи як паперові документи і ручний облік, на більше зручне і сучасне - електронні системи, такі зміни сприяють зменшенню від маленьких до великих помилок, підвищенню роботи для працівників як на мене навіть для керівництва це є великим плюсом – в тебе є все те на що тобі потрібно купу часу, також сприяє ефективнішій, швидшій обробці даних: фінансові (доходи, витрати, прибутки, податки, баланси), операційні (запаси, продажі, закупівлі), персональні (інформація про працівників, зарплата, облік робочого часу, контракти), документальні (Рахунки,

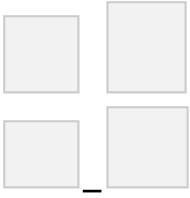
56

накладні, договори, акти виконаних робіт), аналітичні (розрахунки показників ефективності, бюджети, прогнози) маркетингові та клієнтські (замовлення, контакти клієнтів, історія продажів).

Але нажаль є такий пункт як впровадження цифрових технологій у облік і аудит змінює і вимоги до працівників. До нього входить те що для фахівців більше вимог що до вмінь працювати з комп'ютерними програмами, автоматизованими системами обліку, базами даних, системи електронного документообігу, системи цифрового аудиту та Аналітичні платформи (BI, Business Intelligence). Це означає, що потрібно постійно навчатися новим технологіям, і розвивати професійні навички.

Такі зміни дуже сильно впливає на економічну діяльність підприємств, але ще більше впливає на суспільство в цілому. З'являються нові професії та посади: Аналітик даних (Data Analyst), Спеціаліст з автоматизації облікових процесів (RPA Specialist), Фахівець з інформаційних систем обліку (Accounting IT Specialist), Цифровий аудитор (Digital Auditor), Аналітик бізнес-процесів (Business Process Analyst), Спеціаліст із кібербезпеки обліку (Accounting Cybersecurity Specialist), Фахівець із блокчейн-транзакцій у бухгалтерії. Змінюється структура робочих обов'язків, а попит на традиційні навички деяких працівників знижується. Таким чином цифровізація стимулює не тільки модернізацію бізнесу, а й розвиток соціальної сфери [1].

Цифрова трансформація управління підприємствами в умовах сучасних викликів є викликів одним із ключових напрямів наукових досліджень. Вона завжди розглядається і розбирається як дуже важливий і потрібний механізм в цифровізації але зазвичай за для забезпечення конкурентоспроможності,

стійкості та здатності бізнесу вміти адаптуватися до змін зовнішнього середовища, а зовнішнє середовище включає таке як економічні коливальні процеси, технологічні інновації, зміни законодавства, зростання вимог клієнтів також глобальні кризи.

У напрацюваннях вітчизняних вчених було досліджено вплив цифрової трансформації на діяльність різних підприємств у різних кризових, нестабільних, загрозливих та проблемних умовах. Цифрові зміни виступають у якості не лише інструментом за для подолання кризових та проблемних явищ, а й таким фактором як довгостроковий розвиток та зміцнення позицій компанії у глобальному конкурентному середовищі. Науковцями здійснено базовий аналіз для наукових підходів і термінів, при цьому уточнено достатню різницю між термінологією:

- цифрова трансформація – комплекс змін у підприємстві, коли бізнес процеси, управління та взаємодія з клієнтами оновлюються завдяки цифровим технологіям.

- цифровізація – переведення процесів, документів і даних у цифровий формат для зручності обробки та зберігання.

- цифрова економіка – економіка, де основну роль відіграють цифрові технології, дані та онлайн-сервіси для виробництва, торгівлі та послуг. Вплив цифрових технологій має

57

суттєве значення на різні галузі

(промисловість, сільське господарство, торгівля, фінансовий сектор, транспорт і логістика, енергетика, будівництво, освіта, охорона здоров'я, сфера послуг) тому для формування ефективної та робочої стратегії для управління змінами на підприємстві важливим є впровадження таких цифрових рішень:

- перехід до управління на основі даних – рішення приймаються не інтуїтивно, а на основі аналітики, звітів, показників у реальному часі. - автоматизація рутинних процесів – скорочується ручна робота, зменшується кількість помилок.

- оперативність управління – керівництво отримує інформацію миттєво, що дозволяє швидко реагувати на зміни.

- прозорість діяльності – всі операції фіксуються в цифрових системах, що підсилює контроль.

- інтеграція підрозділів – фінанси, склад, виробництво, збут працюють у єдиній системі.

- прогнозування замість реагування – використання аналітики та моделей для передбачення ризиків і планування результатів [2].

1. https://www.researchgate.net/publication/398983371_Vdoskonalenna_metodiki_buhgalterskogo_obliku_kreditnih_operacij_banku_v_umovah_cifrovoi_transformacii
2. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5885/5824>

ГАРКАВА ЛАРИСА, викладач,
РОГОЖКО АНАСТАСІЯ, здобувач фахової передвищої освіти
ВСП «Аграрно-економічний фаховий коледж ПДАУ», м. Полтава

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ ОБЛІКОВИХ ДАНИХ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІНСЬКОГО КОНТРОЛЮ

Цифровізація економіки докорінно змінює вимоги до якості та швидкості обробки облікової інформації. Традиційні бухгалтерські звіти у вигляді статичних таблиць стають дедалі менш ефективними для топ-менеджменту. В умовах високої волатильності ринку керівникам необхідні інструменти, що дозволяють миттєво оцінити стан підприємства, виявити аномалії та спрогнозувати подальший розвиток подій. Саме тому впровадження систем Business Intelligence (BI) стає критично важливим для сучасного обліку та аудиту.

Сучасне підприємство генерує величезні обсяги даних. Бухгалтерські реєстри, виписки з банків, складські залишки – це «сирі» дані, які самі по собі не є корисною інформацією для прийняття рішень. Головна проблема управлінського контролю сьогодні – не відсутність даних, а їх надмірність («інформаційний шум») [3].

Візуалізація даних дозволяє:

- Стиснути тисячі рядків таблиць до одного зрозумілого графіка.
- Виділити ключові показники ефективності за допомогою кольорових індикаторів.
- Виявити приховані закономірності (наприклад, сезонність продажів або залежність витрат від логістичних маршрутів).

Успіх візуального аналізу залежить від того, наскільки обраний метод відповідає складності даних та очікуванням кінцевого споживача інформації. Професійні рішення класу Business Intelligence (зокрема Power BI та Tableau) дозволяють відійти від статичних звітів. Вони надають потужний функціонал

для обробки багатовимірних наборів даних, пропонуючи набагато ширші можливості візуалізації та персоналізації аналітичних панелей, ніж звичні офісні додатки.

Tableau обґрунтовано вважають одним із найбільш ергономічних та візуально досконалих рішень у сфері візуалізації. Завдяки продуманому інтерфейсу та гнучким налаштуванням динамічних ефектів, система дозволяє створювати складні аналітичні об'єкти з можливістю їх подальшої публікації у веб-середовищі. Ключовою перевагою платформи є збалансоване поєднання простоти експлуатації з потужними графічними можливостями. Tableau демонструє високу ефективність при інтеграції розрізнених джерел інформації, підтримуючи як роботу з внутрішньою пам'яттю, так і пряме підключення до масштабних зовнішніх баз даних [1].

Power BI – це екосистема, що дозволяє поєднати дані з різних джерел (BAS, Excel, SQL-бази, Google Sheets) в єдину модель. Для цілей

управлінського контролю платформа пропонує такі можливості:

1. Інтерактивність: Керівник може не просто бачити загальну суму дебіторської заборгованості на графіку, а одним кліком «потрапити» до конкретного контрагента чи навіть окремої накладної.

2. Режим реального часу: На відміну від квартальних звітів, дашборди в Power BI можуть оновлюватися автоматично, що забезпечує безперервний моніторинг діяльності.

3. Крос-фільтрація: Вибір певного періоду на одному графіку автоматично перераховує всі інші показники на сторінці звіту [2].

Спостерігається стійка тенденція трансформації традиційних текстових звітів у динамічні аналітичні панелі. Майбутнє аналітики полягає в інклюзивності даних: завдяки дашбордам складні фінансові показники інтерпретуються у наочній формі, що робить процес управління підприємством прозорішим і ефективнішим для кожного користувача.

Впровадження Power BI у систему управління підприємством трансформує роль бухгалтера та аудитора: з «реєстраторів операцій» вони перетворюються на аналітиків, що дозволяє бухгалтеру фокусуватися на виявленні фінансових резервів та ризиків, а не на механічному зборі даних. Це підвищує цінність облікової служби як інтелектуального центру підприємства.

Використання інструментів візуалізації нівелює проблему

«інформаційного перевантаження» керівництва. Інтерактивні дашборди забезпечують високу швидкість когнітивного сприйняття інформації, що в умовах цифрової економіки є критичним фактором конкурентоспроможності.

Мінімізація суб'єктивних помилок при інтерпретації цифр безпосередньо корелює з якістю стратегічного планування та фінансовою стійкістю компанії.

1. Мудренко С. Інфографіка для бізнесу: як візуалізація даних впливає на прийняття рішень. URL: <https://surli.cc/pajgko> (дата звернення: 17.03.2026)
2. Скрипник М. І., Матюха М.М. Проблеми візуалізації бухгалтерських даних з метою проведення фінансового аналізу. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми інтеграції освіти, науки та бізнесу в умовах глобалізації» Київ : КНУТД, 2021. С. 81-82. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/18903> (дата звернення: 15.03.2026)
3. Фатенок-Ткачук А. О., Януш Р. І., Гузьо М. С. Візуалізація облікових даних для прийняття ефективних управлінських рішень. *Економіка та суспільство*. Випуск № 62. 2024. DIO: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-174> (дата звернення: 19.03.2026)

ГОЛОВЯНКО СОФІЯ, здобувач вищої освіти.

КУЗУБ МИХАЙЛО, старший викладач кафедри обліку та оподаткування.

Державний торговельно-економічний університет, м. Київ

СУЧАСНИЙ БІЗНЕС І ОБЛІК ВИТРАТ НА РЕКЛАМУ

У сучасній глобальній економіці витрати на рекламу перестали бути лише операційними видатками на збут і трансформувалися у стратегічний інструмент формування вартості бренду. Проте, попри стрімку цифровізацію та появу складних інструментів Digital-маркетингу, методологія бухгалтерського обліку все ще спирається на консервативні стандарти (зокрема IAS 38), які обмежують капіталізацію маркетингових інвестицій. Дана робота присвячена аналізу суперечностей між потребами бізнесу в оцінці ефективності рекламних бюджетів та нормативними вимогами щодо їх відображення у фінансовій звітності в умовах 2026 року.

Станом на 2024-2025 роки цифрова реклама складає понад 72-80% бюджетів, що вимагає переходу від простої фіксації витрат до систем відстеження ROI та ROMI.[1]

У традиційному маркетингу ми просто списували рахунок від газети чи телеканалу як «витрати на збут». Сьогодні ж реклама в Google чи Meta генерує величезний масив

даних у реальному часі. Це означає, що бухгалтерія та

фінансовий відділ мають інтегруватися з маркетинговими кабінетами. Ми більше не дивимося лише на суму в акті виконаних робіт; ми аналізуємо, чи принесла кожна витрачена гривня прибуток. Облік стає інструментом перевірки ефективності: якщо ROMI (рентабельність маркетингових інвестицій) нижче певної межі, такі витрати стають економічно недоцільними, і систему обліку потрібно налаштувати на миттєве виявлення таких «дірок».

Міжнародні стандарти (зокрема IAS 38) зазвичай забороняють визнавати витрати на рекламу як нематеріальні активи, вимагаючи їх повного списання в поточному періоді.[2]

Тут виникає технічний конфлікт між економічною суттю та бухгалтерським правилом. З точки зору бізнесу, витрати на масштабний брендинг - це інвестиція в майбутнє, яка працюватиме роками. Проте правила обліку суворі: ми не можемо точно виміряти майбутні вигоди саме від цього конкретного ролика чи банера, тому змушені відображати їх як витрати одразу. Це створює навантаження на фінансовий результат у періоді активної рекламної кампанії, навіть якщо реальні продажі зростуть лише через пів року. Для доповіді важливо наголосити: ми «спалюємо» прибуток сьогодні, щоб отримати капіталізацію бренду завтра, яку, на жаль, не побачимо в активі балансу.

Використання ШІ для генерації контенту та налаштування реклами зміщує акцент із витрат на персонал у бік витрат на дані та технологічну інфраструктуру.[3]

Раніше основна частина бюджету йшла на оплату праці дизайнерів,

копірайтерів та агентств. Тепер ці функції частково закриває ШІ. У структурі обліку ми бачимо скорочення фонду оплати праці, але появу нових статей: підписки на SaaS-сервіси, купівля хмарних потужностей та наборів даних для навчання алгоритмів. Технічно це змінює підхід до бюджетування: витрати стають більш «дробовими» та регулярними (абонентська плата), а не проектними. Обліковцю важливо правильно класифікувати ці ІТ-витрати - чи це пряма реклама, чи це витрати на підтримку ІТ-інфраструктури маркетингу.

Робота з нерезидентами (Meta, Google, TikTok) вимагає суворого дотримання правил оподаткування цифрових послуг та валютного контролю.[5] Технічно кожна транзакція на користь іноземної рекламної платформи - це зовнішньоекономічна операція. Навіть якщо оплата йде з корпоративної карти, компанія стає податковим агентом. Ми повинні враховувати ПДВ на цифрові послуги (популярний «податок на Google») та вчасно подавати звітність, щоб уникнути штрафів. Крім того, виникає питання підтвердних документів: часто інвойс із кабінету Facebook не ідентичний звичному

нам акту. Облік має бути адаптований до автоматичного вивантаження цих документів та їх легалізації в межах національного законодавства. Підсумовуючи, сучасний облік рекламних витрат у 2026 році перестав бути технічною реєстрацією рахунків і став стратегічним інструментом управління прибутковістю. Ефективність бізнесу тепер

61

залежить від синергії

фінансів та маркетингу, де кожна інвестована гривня оцінюється через показники ROI/ROMI. Попри консервативність стандартів МСФЗ щодо капіталізації, компанії мають адаптувати свої внутрішні системи до умов цифровізації, використання ШІ та специфіки оподаткування глобальних платформ. Тільки такий інтегрований підхід дозволяє перетворити рекламу з графи «витрати» на реальний двигун зростання ринкової вартості підприємства.

1. PwC. Perspectives: Global E&M Outlook 2025–2029.
2. ResearchGate (2024). Measuring the ROI of paid advertising campaigns in digital marketing and its effect on business profitability.
3. Gartner (2025). CMO Spend Survey: Marketing Budgets in the Era of Less.
4. Кузуб М. В. Розвиток «хмарних» технологій у бухгалтерському обліку. Розвиток бухгалтерського обліку, оподаткування і контролю в умовах інтеграційних процесів : матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конф. 2020. С. 371.
5. Ujae.org.ua (2024). International experience in accounting for marketing expenses.

ГРИНЬОВА ОКСАНА, здобувач вищої освіти

Науковий керівник – **НЕСТЕРЕНКО ІРИНА**, к.е.н, доцент, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування,

Державний біотехнологічний університет, м. Харків

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ТА ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ

Інтенсивний розвиток електронної комерції в умовах цифрової трансформації економіки зумовлює якісні зміни у функціонуванні облікових та аудиторських систем підприємств, що супроводжуються зростанням обсягів електронних розрахункових операцій,

ускладненням їх структури та підвищенням вимог до достовірності й оперативності облікової інформації. У сучасних наукових дослідженнях акцентується увага на тому, що цифровізація фінансово-господарських процесів виступає детермінантою трансформації традиційних підходів до бухгалтерського обліку та внутрішнього аудиту. Зокрема, С. Король та О. Ромашко обґрунтовують доцільність інтеграції технологій штучного інтелекту у бухгалтерську діяльність як передумови підвищення якості облікової інформації та автоматизації процедур її обробки [1, с. 146]. У цьому контексті інтелектуальні системи обліку розрахункових операцій набувають ознак

62

ключового елементу обліково-аналітичного

забезпечення підприємств електронної комерції. Їх функціонування базується на застосуванні алгоритмів машинного навчання, технологій обробки великих даних та автоматизованого розпізнавання фінансових транзакцій, що забезпечує підвищення рівня релевантності, повноти та своєчасності відображення господарських операцій. Як зазначають В. Андрусак, І. Хорошилова та Н. Смірнова, впровадження цифрових технологій у систему обліку та аудиту сприяє формуванню інтегрованого інформаційного середовища, яке забезпечує безперервність облікових процесів і підвищує ефективність управлінських рішень [2].

Особливої актуальності набуває проблема облікового відображення розрахунків, що здійснюються із застосуванням електронних платіжних інструментів, платіжних агрегаторів та інтернет-еквайрингу. У цьому аспекті необхідним є забезпечення відповідності облікових процедур вимогам національного законодавства України, зокрема положенням Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Податкового кодексу України, а також нормативно-правових актів у сфері застосування реєстраторів розрахункових операцій і електронних довірчих послуг, що обумовлює необхідність формування єдиного підходу до визнання, оцінки та документування електронних розрахунків із урахуванням їх цифрової природи та специфіки обігу.

Паралельно з розвитком інтелектуальних систем обліку відбувається трансформація внутрішнього аудиту розрахункових операцій, що характеризується переходом від ретроспективних контрольних процедур до

превентивних і безперервних форм аудиту. І. Ковтонюк наголошує, що використання технологій штучного інтелекту в електронній комерції забезпечує можливість оперативного аналізу транзакцій та ідентифікації потенційних ризиків, що, у свою чергу, підвищує ефективність системи внутрішнього контролю [3, с. 81]. Застосування інтелектуальних алгоритмів дозволяє

здійснювати автоматизований моніторинг розрахункових операцій у режимі реального часу, виявляти аномальні відхилення та формувати аналітичні висновки щодо їх економічної доцільності. Водночас новітні рішення в обліку, зокрема використання технологій розподіленого реєстру, роботизованої автоматизації процесів та хмарних облікових платформ, забезпечують підвищення рівня інтегрованості облікових систем, прозорості фінансових потоків і надійності зберігання облікових даних, що сприяє формуванню якісно нового рівня обліково-аналітичного забезпечення управління підприємствами електронної комерції. [4, с. 323].

Водночас, як підкреслюють М. Кулинич, І. Матвійчук та А. Гадзевич, аналітика даних у поєднанні з обліково-аналітичними системами створює передумови для формування інноваційної моделі управління підприємствами електронної комерції, в основі якої лежить інтеграція фінансової інформації, цифрових технологій та інтелектуальних інструментів обробки даних [5]. Така синергія дозволяє не лише підвищити

63

ефективність облікових процесів, але й

забезпечити стратегічну орієнтацію внутрішнього аудиту на попередження фінансових ризиків.

Відтак, незважаючи на значний потенціал інтелектуалізації облікових та аудиторських систем, вітчизняні підприємства електронної комерції стикаються з рядом системних обмежень, серед яких доцільно виокремити недостатній рівень інтеграції інформаційних систем, фрагментарність використання цифрових інструментів, відсутність уніфікованих методичних підходів до обліку електронних розрахунків, а також обмеженість ресурсного забезпечення впровадження інновацій. Крім того, вагомими залишаються проблеми нормативно-правового характеру, зокрема щодо регламентації застосування інтелектуальних технологій у бухгалтерському обліку та внутрішньому аудиті.

З урахуванням зазначеного доцільно сформулювати низку науково обґрунтованих пропозицій щодо розвитку інтелектуальних систем обліку та внутрішнього аудиту розрахункових операцій на підприємствах електронної комерції в Україні. Насамперед, необхідним є впровадження інтегрованих облікових платформ, що забезпечують автоматизовану взаємодію з платіжними сервісами та синхронізацію фінансових даних у режимі реального часу на основі використання API-технологій. Важливим напрямом є розробка та впровадження інтелектуальних модулів обробки транзакцій, які забезпечують їх автоматизовану класифікацію, виявлення аномалій та прогнозування грошових потоків. При цьому доцільним є орієнтування таких модулів на специфіку розрахункових операцій у сфері електронної комерції, зокрема ідентифікацію платежів через платіжні сервіси, інтернет-еквайринг та

електронні гроші з подальшим коректним відображенням у системі бухгалтерського обліку відповідно до вимог національного законодавства. Водночас інтеграція зазначених рішень із системою внутрішнього аудиту дозволяє забезпечити автоматизований контроль повноти та своєчасності відображення розрахунків, а також оперативне виявлення відхилень і ризикових операцій у цифровому середовищі. Доцільним є також удосконалення методики внутрішнього аудиту шляхом переходу до концепції безперервного аудиту, що передбачає інтеграцію аудиторських процедур у систему бухгалтерського обліку та використання алгоритмів машинного навчання для оцінки ризиків розрахункових операцій. Особливої уваги потребує розвиток електронного документування господарських операцій із застосуванням кваліфікованого електронного підпису, що забезпечує юридичну значущість облікових даних відповідно до чинного законодавства України. Крім того, важливим є формування компетентнісної моделі фахівців у сфері обліку та аудиту, яка передбачає поєднання професійних знань із навичками використання сучасних цифрових технологій. Поряд із цим необхідним є удосконалення нормативно-правового забезпечення обліку та внутрішнього аудиту в умовах цифровізації, зокрема в частині регламентації застосування інтелектуальних систем і визначення відповідальності за результати їх функціонування.

64

Таким чином, інтелектуалізація систем обліку та внутрішнього аудиту розрахункових операцій виступає стратегічним напрямом розвитку підприємств електронної комерції, що забезпечує підвищення прозорості фінансових потоків, ефективності управління та стійкості бізнес-моделей у цифровому економічному середовищі. Водночас її впровадження сприяє підвищенню рівня відповідності облікових процесів вимогам національного законодавства, посиленню контрольних функцій та формуванню якісно нового рівня обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень.

1. Король С., Ромашко О. Штучний інтелект у бухгалтерській діяльності. *Scientia fructuosa*. 2024. № 2. С. 145–157. DOI: [https://doi.org/10.31617/1.2024\(154\)08](https://doi.org/10.31617/1.2024(154)08)
2. Андрусак В. М., Хорошилова І. О., Смірнова Н. В. Вплив цифрових технологій на розвиток системи обліку і аудиту в Україні. *Актуальні питання економічних наук*. 2025. № 7. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14697272>
3. Ковтонюк І. Трансформаційний вплив технологій штучного інтелекту на розвиток електронної комерції. *Економіка та суспільство*. 2025. № 77–80. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-77-80>
4. Нестеренко І.В., Ковалевська Н.С. Новітні цифрові рішення для обліку економічної діяльності підприємств в умовах сучасних викликів. *Сталий розвиток економіки*. 2024. № 4 (51). С. 322–328. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-51-45>
5. Кулинич М., Матвійчук І., Гадзевич А. Аналітика даних і обліково-аналітичне забезпечення як основа інноваційного розвитку в електронній комерції. *Економічний журнал*

ГУЛАК ОЛЕКСАНДР, здобувач вищої освіти
ВОРОЖБИТ ІВАН, здобувач вищої освіти
Науковий керівник – **ЧЕБАН ЮЛІЯ**,
к.е.н, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

ФОП: ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

Фізичні особи-підприємці (далі за текстом – ФОП) є важливою складовою розвитку національної економіки, оскільки сприяють задоволенню соціальних потреб, забезпечують розвиток малого бізнесу та формують значну частину надходжень до бюджетів різних рівнів. У сільських громадах саме ФОП забезпечують левову частку інфраструктури. Завдяки відносно простим умовам реєстрації та ведення господарської діяльності ФОП відіграють важливу роль у розвитку підприємницької ініціативи, особливо у сфері торгівлі, соціальних послуг, транспорту. У зв'язку з цим важливого значення набувають питання організації бухгалтерського обліку та оподаткування їх діяльності.

Зареєструвати ФОП може будь-який громадянин України, який досяг 16 років і має офіційно зареєстроване місце проживання. Особливості обліку у ФОП значною мірою визначаються обраною системою оподаткування. Законодавством України передбачено

65

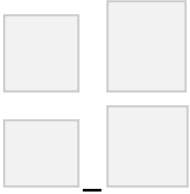
можливість застосування загальної

системи оподаткування або спрощеної системи, що передбачає сплату єдиного податку. Кожна із зазначених систем має свої особливості ведення обліку, формування доходів і витрат, а також складання податкової звітності. Обрати систему оподаткування та зареєструвати ФОП можливо з використанням порталу Дія, де чітко зазначено, які підходять групи, якими податками вони обкладаються і які види діяльності офіційно є дозволеними для тієї чи іншої групи [1].

Для ФОП, які перебувають на загальній системі оподаткування, облік здійснюється шляхом ведення обліку доходів і витрат. Об'єктом оподаткування у такому випадку є чистий оподатковуваний дохід, який визначається як різниця між отриманими доходами та документально підтвердженими витратами, пов'язаними з господарською діяльністю. Такий підхід передбачає необхідність належного документального оформлення витрат та ведення обліку первинних документів, що підтверджують здійснення господарських операцій.

Водночас більшість ФОП застосовують спрощену систему оподаткування,

яка передбачає сплату єдиного податку залежно від групи платника. Основною особливістю цієї системи є спрощений порядок ведення обліку, що передбачає фіксацію доходів у встановлених законодавством формах обліку. При цьому витрати, як правило, не впливають на розмір податкових зобов'язань, що значно спрощує ведення обліку та зменшує адміністративне навантаження на підприємця. А от щодо отримуваних доходів, то для ФОП 1,2 та 3 груп передбачено ліміт доходів, які дозволяють їм перебувати на тій чи іншій групі оподаткування. ФОП 3 групи мають можливість вибору сплати єдиного

податку з ПДВ чи без ПДВ.

Особливу увагу у діяльності ФОП необхідно приділяти документальному оформленню господарських операцій. Наявність первинних документів, що підтверджують здійснення операцій, є важливою умовою для підтвердження отриманих доходів, обґрунтування витрат та дотримання вимог податкового законодавства. Крім того, використання реєстраторів розрахункових операцій або програмних реєстраторів розрахункових операцій також впливає на порядок ведення обліку та фіксацію розрахункових операцій. Важливим аспектом діяльності фізичних осіб-підприємців є також сплата єдиного соціального внеску (ЄСВ), який забезпечує соціальні гарантії підприємців. Незалежно від системи оподаткування ФОП зобов'язані сплачувати ЄСВ у встановленому законодавством розмірі, що також потребує належного відображення у звітності. За умови наявності найманих працівників, ФОП на загальних підставах мають сплачувати ПДФО та військовий збір.

Крім того, значну роль у діяльності ФОП відіграє податкова звітність. Залежно від обраної системи оподаткування підприємці подають відповідні декларації, які відображають отримані доходи, нараховані податки та інші показники діяльності. Належна організація обліку дозволяє забезпечити своєчасне та достовірне складання звітності, а також уникнути порушень податкового законодавства.

Особливого значення набуває цифровізація обліку для ФОП. К.Є. Панійван зазначає, що цифровізація «підвищує прозорість, спрощує подання звітності, мінімізує вплив людського фактора, і в результаті сприяє формуванню культури відповідального ведення обліку у ФОП», а «основними напрямками використання цифрових технологій при управлінні ФОП зазначає автоматизацію обліку, використання електронного кабінету платника податків та електронний підпис» [2]. Погоджуючись із твердженням автора, зазначаємо також, що ефективність цифровізації залежить від рівня цифрової грамотності підприємців та доступу до відповідної інфраструктури. Тому поряд із

впровадженню цифрових технологій важливим є розвиток компетенцій ФОП у сфері цифрового обліку та підвищення їх обізнаності щодо можливостей сучасних інструментів.

Таким чином, особливості обліку і оподаткування ФОП визначаються передусім обраною системою оподаткування, масштабами діяльності та характером господарських операцій. Раціональна організація обліку сприяє підвищенню прозорості діяльності підприємців, забезпечує дотримання вимог законодавства та створює передумови для ефективного розвитку малого бізнесу.

1. Дія. Державні послуги онлайн. <https://diia.gov.ua/>
2. Панійван К.Є. Бухгалтерський облік у ФОП в Україні: виклики та перспективи в умовах сучасних змін. *Економіка, управління та адміністрування*. №1 (111). 2025р. с. 81-86. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2025-1\(111\)-81-86](https://doi.org/10.26642/ema-2025-1(111)-81-86).

ДАНИЛЕНКО СОФІЯ, здобувачка вищої освіти
РЯБЧУК ОКСАНА, канд. екон. наук., доцентка,
доцентка кафедри обліку та аудиту
Державний податковий університет, м. Ірпінь

ЯКІСТЬ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО АУДИТУ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ

В умовах трансформації системи публічних фінансів та зростання вимог до прозорості використання бюджетних ресурсів державний фінансовий аудит набуває стратегічного значення. Його функції дедалі більше виходять за межі традиційного фінансового контролю, який орієнтувався виключно на перевірку законності операцій, і спрямовуються на комплексну оцінку ефективності, результативності та економності управління державними коштами. Це зумовлює необхідність формування системи аудиту, здатної забезпечити не лише виявлення порушень, а й надання практично значущих управлінських рекомендацій.

Якість державного фінансового аудиту доцільно розглядати як комплексну характеристику його результативності та впливу на систему управління державними фінансами. Вона проявляється у здатності аудиту забезпечувати законність,

67

ефективність і доцільність використання бюджетних ресурсів,

своєчасно виявляти фінансові порушення, запобігати нераціональному використанню коштів та сприяти вдосконаленню механізмів державного управління. Саме така функціональна спрямованість державного фінансового контролю визначає його реальну цінність для економіки та управлінських

процесів [3].

Якість аудиту формує основу довіри до його результатів і визначає ступінь впливу на управлінські процеси. Висока якість аудиту дозволяє трансформувати його результати з суто контрольного документа у стратегічний інструмент, здатний впливати на розвиток фінансової системи, оптимізацію витрат та підвищення ефективності державного управління.

Сутність державного фінансового аудиту полягає у здійсненні незалежної оцінки діяльності розпорядників бюджетних коштів з позицій законності, ефективності та результативності використання фінансових ресурсів. Особлива увага приділяється не лише фіксації порушень, а й аналізу їх причин, управлінських ризиків та системних недоліків організації фінансово господарської діяльності. Такий підхід забезпечує формування аналітично обґрунтованих висновків, що можуть стати основою для стратегічного управління та удосконалення політик у сфері публічних фінансів [2].

Низький рівень якості аудиту, який проявляється у формальному підході до перевірок, поверхневому аналізі або недостатній аргументованості висновків, значно знижує практичну значущість аудиторських рекомендацій. Відсутність чітких, конкретизованих і реалістичних пропозицій обмежує можливості впровадження змін та мінімізації виявлених ризиків. Навпаки,

якісний державний аудит забезпечує:

- формування та реалізацію державної політики у сфері державного фінансового контролю;
- здійснення контролю за використанням коштів загальнодержавних цільових і позабюджетних фондів;
- ефективно, законне, цільове й результативне використання та збереження державних фінансових ресурсів, необоротних і інших активів, а також досягнення економії бюджетних коштів;
- достовірність і прозорість ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності у міністерствах, органах виконавчої влади, бюджетних установах і суб'єктах господарювання державного сектору [1].

Особливого значення набуває система контролю якості аудиторської діяльності, яка включає внутрішні процедури перевірки, методичне забезпечення, постійне підвищення кваліфікації аудиторів. Наявність ефективного механізму забезпечення якості мінімізує ризики викривлення інформації та підвищує легітимність управлінських рішень, прийнятих на основі аудиту.

Для систематизації впливу якості державного фінансового аудиту на управлінські рішення доцільно узагальнити основні характеристики та їхні управлінські наслідки.

Таблиця 1 - Вплив якості державного фінансового аудиту на управлінські рішення

Характеристика якості аудиту	Змістова характеристика	Вплив на управлінські рішення
Достовірність та обґрунтованість	Використання достатніх і належних доказів, дотримання стандартів	Підвищення довіри до результатів аудиту та обґрунтованість управлінських рішень
Аналітична глибина	Виявлення причин порушень і системних проблем	Формування стратегічних управлінських змін
Об'єктивність та незалежність	Дотримання принципів професійної етики	Легітимність та неупередженість прийнятих рішень
Чіткість і структурованість	Логічність і зрозумілість викладення матеріалу	Полегшення сприйняття інформації керівництвом
Практична спрямованість	Конкретні, реалістичні рекомендації	Підвищення рівня впровадження запропонованих заходів

Джерело: розроблено авторами

Таким чином, якість державного фінансового аудиту безпосередньо впливає на ефективність управлінських рішень у сфері публічних фінансів. Високоякісний аудит трансформується з контрольного механізму у стратегічний інструмент удосконалення державного управління, забезпечуючи раціональне використання бюджетних ресурсів, підвищення підзвітності, зниження ризиків корупції та зміцнення фінансової стабільності держави.

Крім того, у сучасних умовах цифровізації та автоматизації фінансових процесів, державний фінансовий аудит може інтегрувати аналітичні

інструменти, моделі ризик-менеджменту та прогностичні методики. Це дозволяє не лише оцінювати минулі операції, а й здійснювати проактивний аудит, передбачаючи потенційні фінансові та управлінські ризики. Відповідно, роль аудиту перетворюється з реактивної на проактивну, а його результати стають ключовим елементом стратегічного планування та політик у сфері публічних фінансів.

1. Мелень О. В. Роль і місце аудиту в системі державного фінансового контролю. *Сталий розвиток економіки*. № 1 (111), 2025. С. 372-376. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-52> (дата звернення: 17.02.2026)
2. Виговська Н. Г., Литвинчук І. В., Шинаков А. В. Державний фінансовий аудит: сутність, наукові підходи до визначення. *Економіка, управління та адміністрування*. № 1 (111), 2025. С. 109-117. [https://doi.org/10.26642/ema-2025-1\(111\)-109-117](https://doi.org/10.26642/ema-2025-1(111)-109-117) (дата звернення: 17.02.2026)
3. Радіонов Ю. Д. Роль державного фінансового контролю (аудиту) в управлінні економікою. *Економіка України*. № 8 (753), 2024. с. 29-50. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2024.08.029> (дата звернення: 17.02.2026)

ДИВНИЧ АНАТОЛІЙ, старший судовий експерт
Полтавське відділення ННЦ «Інститут судових експертиз
ім. засл. проф. М. С. Бокаріуса», м. Полтава

**ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЛАТІЖНИХ ОПЕРАЦІЙ ЗА
ПОСТАВЛЕНУ БЮДЖЕТНИМ УСТАНОВАМ ЕЛЕКТРИЧНУ ЕНЕРГІЮ**
Ефективність діяльності правоохоронних органів і судової системи залежить

від стану експертного забезпечення. Сфера бюджетних видатків підлягає посиленому контролю, зокрема, щодо закупівель енергоносіїв та електричної енергії.

Ринок електричної енергії характеризується підвищеною чутливістю до зовнішнього впливу, що в умовах повномасштабного вторгнення російських військ в Україну значно впливає на вартість постачання. Положеннями ч. 5 ст. 41 Закону України «Про публічні закупівлі» [1] передбачена можливість оперативного (у строк до 90 днів) перегляду договірної ціни за одиницю електричної енергії як товару. Водночас, відповідно до правової позиції Верховного Суду, загальне багаторазове збільшення ціни не може перевищувати 10 % початкової вартості, визначеної при укладенні договору (постанова ВП ВС від 21.11.2025 у справі № 920/19/24) [2]. На основі експертної практики зазначимо про поширеність порушень при здійсненні

70

бюджетними установами платіжних

операцій за збільшеними цінами, що не відповідають зазначеному правовому висновку Великої Палати ВС [2].

При проведенні судової економічної експертизи в частині дослідженні зазначених операцій слід звернути увагу на документальну обґрунтованість обліку:

- обсягів поставленої / спожитої електричної енергії у відповідному розрахунковому періоді;
- її вартості відповідно до умов договору чи додаткових угод;
- розрахунків за поставлену електричну енергію відповідно до наявних правових підстав для здійснення платіжних операцій.

Питання, поставлені на вирішення експертизи, можуть стосуватися підтвердження попередньо визначеного органом фінансового контролю розміру надлишково сплачених грошових коштів за поставлену електричну енергію (як правило, з урахуванням висновків товарознавчої експертизи про ринкову вартість електроенергії як товару).

Слід зазначити, що постачання електричної енергії як товару – складний процес, що утворює систему відносин між електропостачальником, споживачем та іншими учасниками, що надають пов'язані ліцензовані послуги. Зазначена система відносин, що утворює роздрібний ринок електричної енергії (ст. 72 Закону [3]), регулюється Правилами [4]. У додатку 5 до цих Правил [4] наведено Примірний договір про постачання електричної енергії споживачу, яким пропонується визначати ціну електричної енергії у комерційній пропозиції постачальника при здійсненні процедури закупівлі (п. 5.2 Примірного договору).

Зазвичай, постачальники на роздрібному ринку формують пропозиції

стосовно договірної ціни за наступними елементами:

- 1) ціна на електричну енергію як товару;
- 2) тариф на передачу електричної енергії (затверджується НКРЕКП); 3) тариф на розподіл електричної енергії (також затверджується НКРЕКП для кожного з операторів системи розподілу);
- 4) ціна послуг Постачальника. Підтвердження збільшення вартості таких послуг часто носять дискусійний характер, привертають особливу увагу правоохоронних органів, тому ця складова роздрібної ціни часто є фіксованою, не змінюється упродовж всього строку дії договору, іноді взагалі дорівнює нулю;
- 5) податок на додану вартість.

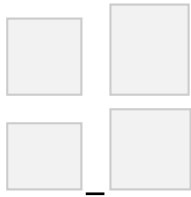
В основному предметом спірних правовідносин виступають коливання ціни на електричну енергію як товару. Для доведення фактів таких коливань (чи їх відсутності) сторонами договору чи правоохоронними органами може наводитися динаміка цін на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку тощо. Проте, якщо укладений договір про постачання електричної енергії не містить чітко визначеного порядку формування зазначеного елементу договірної ціни із вказівкою на інформаційне джерело як підстави для перегляду вартості постачання, то надання судовим експертом категоричного висновку за зазначеним питанням, як правило, неможливе.

71

Серед шляхів досягнення прозорого формування роздрібної ціни електричної енергії слід виокремити: а) приведення договору про постачання у відповідність до вимог чинного законодавства (на етапі проведення публічних закупівель), або б) здійснення додаткових ревізійних дій із встановлення джерел та порядку формування вартості поставленої електричної енергії.

Отже, визначення обґрунтованості здійснення бюджетними установами платіжних операцій за спожиту електричну енергію передбачає дослідження чітко визначених договірних підстав для їх проведення. Належне експертне забезпечення правосуддя значно залежить від ефективності попередніх ревізійних дій органів фінансового контролю.

1. Про публічні закупівлі : Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/922-19> (дата звернення: 21.03.2026).
2. Сторони договору про закупівлю електричної енергії можуть неодноразово збільшувати ціну товару в разі її коливання на ринку, але не більше ніж на 10 % від ціни, визначеної при укладенні договору – ВП ВС / Судова влада України. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/pres-centr/news/1938526/> (дата звернення: 21.03.2026).
3. Про ринок електричної енергії : Закон України від 13.04.2017 № 2019-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2019-19> (дата звернення: 21.03.2026).
4. Про затвердження Правил роздрібного ринку електричної енергії : Постанова; НКРЕКП від 14.03.2018 № 312 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL:

ДУДЕНКОВ ІВАН, здобувач вищої освіти

Науковий керівник – **МОШКОВСЬКА ОЛЕНА**, к.е.н, професор,
професор кафедри обліку та оподаткування
Державний торговельно-економічний університет, м.Київ

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПРИ ФОРМУВАННІ КОНСОЛІДОВАНОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Актуальність теми визначається стрімким розвитком корпоративних груп, холдингів та фінансово-промислових об'єднань в Україні, що об'єктивно потребує складання консолідованої фінансової звітності для забезпечення комплексного аналізу фінансового стану та результатів діяльності всієї групи як єдиного економічного суб'єкта; така звітність дозволяє узагальнено відображати активи, зобов'язання, власний капітал, доходи, витрати та рух грошових коштів материнського і дочірніх підприємств, закріплена як у національних стандартах (НП(С)БО 1, НП(С)БО 2), так і в МСФЗ 10, та забезпечує прозорість для користувачів фінансової інформації, зокрема інвесторів і кредиторів.

Правове регулювання консолідації в Україні визначається Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [1]. У національній практиці

72

НП(С)БО 1 визначає зміст консолідованої звітності [2].

На міжнародному рівні МСФЗ 10 «Консолідована фінансова звітність» формулює подібний підхід, визначаючи консолідовану звітність як таку, що демонструє активи, зобов'язання, власний капітал, доходи, витрати та грошові потоки материнського та дочірніх підприємств об'єднано, ніби вони належать одному економічному суб'єкту [3].

Досліджуючи особливості бухгалтерського обліку при формуванні консолідованої фінансової звітності, доцільно розглянути ключові методичні підходи, закріплені у МСФЗ 10 «Консолідована фінансова звітність» та Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність». Обидва нормативні документи виходять із підходу, за яким група підприємств розглядається як єдина господарська структура, проте мають певні акценти у методиці облікового відображення консолідаційних процедур (табл. 1).

Таблиця 1 - Порівняння підходів до формування консолідованої фінансової звітності

Критерій	МСФЗ 10	НП(С)БО 2
----------	---------	-----------

порівняння		
Концептуальна основа	Розгляд групи підприємств як єдиного господарського комплексу; контроль як ключовий критерій консолідації	Наявність контролю материнського підприємства
Нереалізований прибуток	Повністю виключається	Виключається, крім випадків неможливості відшкодування
Метод консолідації	Об'єднання подібних статей активів, зобов'язань, капіталу,	Додавання показників дочірніх підприємств до

Критерій порівняння	МСФЗ 10	НП(С)БО 2
	доходів, витрат і грошових потоків	материнського з подальшими коригуваннями
Інвестиції в дочірні підприємства	Згортання інвестицій з часткою у власному капіталі дочірнього підприємства; гудвіл визначається за МСФЗ 3	Виключення балансової вартості фінансових інвестицій і відповідної частки в капіталі
Гудвіл	Визначається відповідно до МСФЗ 3 «Об'єднання бізнесу»	Визначається при консолідації як різниця між вартістю інвестиції та часткою в капіталі
Елімінація внутрішньогрупових операцій	Повне виключення внутрішньогрупових активів, зобов'язань, доходів, витрат і грошових потоків	Виключення внутрішньогрупових операцій і сальдо, а також нереалізованих прибутків/збитків
Облікова політика	Обов'язкова єдина облікова політика; розкриття відмінностей у примітках	Вимагається єдина облікова політика та відповідні коригування
Звітна дата	Однакова звітна дата та період для всіх підприємств групи	Та сама вимога щодо єдності звітної дати

Неконтрольова на частка	Окремо відображається у власному капіталі та у прибутку/сукупному доході	Визначається у власному капіталі, чистому прибутку (збитку) та сукупному доході
----------------------------	--	--

Джерело: складено за [4, 3, 5].

Порівняльний аналіз вимог МСФЗ 10 та НП(С)БО 2 свідчить про концептуальну узгодженість підходів до формування консолідованої фінансової звітності. Основні особливості бухгалтерського обліку в процесі консолідації полягають у: об'єднанні однорідних статей фінансової звітності; виключенні інвестицій у дочірні підприємства та відповідної частки капіталу; елімінації внутрішньогрупових операцій і нереалізованих результатів; застосуванні єдиної облікової політики; визначенні та відображенні неконтрольованої частки; дотриманні єдиної звітної дати.

Крім того, порядок обліку об'єднання бізнесу регламентує Міжнародний стандарт фінансової звітності 3 «Об'єднання бізнесу», який визначає правила визнання гудвілу та оцінки ідентифікованих активів і зобов'язань за справедливою вартістю на дату придбання.

Відповідно до МСФЗ 3, гудвіл визнається як перевищення вартості придбання над часткою інвестора у справедливій вартості чистих активів придбаного підприємства. Подальший облік гудвілу здійснюється відповідно до МСБО 36 «Зменшення корисності активів», який передбачає щорічне тестування на зменшення корисності.

Окремим питанням є відображення неконтрольованої частки (частки меншості) у складі власного капіталу групи. Відповідно до МСФЗ 10, у консолідованому звіті про фінансовий стан неконтрольована частка подається

окремо від капіталу власників материнської компанії [3].

Українські науковці зазначають, що складання консолідованої фінансової звітності за МСФЗ супроводжується труднощами організаційного, методичного та технічного характеру, зокрема: відсутність прикладного інструментарію, складність імплементації МСФЗ 10, неузгодженість облікових методик дочірніх компаній, розширене розкриття інформації, багатоступенева елімінація та висока трудомісткість процедур.

Одним із практичних прикладів формування консолідованої фінансової

звітності є діяльність групи компаній NOVA Group, до складу якої входить кілька взаємопов'язаних суб'єктів господарювання. Станом на 2025 рік група об'єднує шість основних компаній: Nova Poshta, Nova Post Europe, NovaPay, Nova Global, Supernova Airlines та Nova Digital. Кожне з цих підприємств здійснює окремий вид діяльності, проте їх фінансова звітність формується окремо на рівні кожної юридичної особи та в подальшому об'єднується у процесі консолідації. У результаті такої процедури формується консолідована фінансова звітність групи, у якій показники активів, зобов'язань, власного капіталу, доходів і витрат зазначених суб'єктів господарювання відображаються як показники єдиної економічної структури, що відповідає принципам консолідації, визначеним міжнародними та національними стандартами бухгалтерського обліку.

Отже, бухгалтерський облік при формуванні консолідованої фінансової звітності має комплексний та багатоетапний характер і потребує методичного забезпечення, що особливо актуально для корпоративних груп і транснаціональних компаній.

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом Мінфіну України №73 від 07.02.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
3. МСФЗ 10 «Консолідована фінансова звітність». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/%D0%9C%D0%A1%D0%A4%D0%97_10_ukr_2021.pdf 4.
- Радіонова Н. Й. Особливості обліку та фінансової звітності транснаціональних корпорацій. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія : Економічні науки. 2023. № 6. С. 116-120. http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2023_6_17
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність» від 27.06.2013 р. № 628. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13#Text>

ЄРМОЛАЄВА МАРИНА, к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування,

ТЮТЮННИК СВІТЛАНА, к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування,
КАНЦЕДАЛ ЮРІЙ, асистент кафедри обліку і оподаткування,
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗВІТНОСТІ З ПДФО ТА ЄСВ В УМОВАХ ЗАПРОВАДЖЕННЯ НАКОПИЧУВАЛЬНОГО РІВНЯ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Останніми десятиріччями перед Україною постало нагальне питання проведення реформування системи пенсійного забезпечення. Цьому сприяють як загальносвітові тенденції розвитку економіки та демографії, так і суто національні, викликані війною та її наслідками. На початок 2026 року в Україні заплановано запровадження другого (накопичувального) рівня пенсійного забезпечення, що передбачає перехід від солідарної системи «спільного кошика» до персоналізованих рахунків [1]. Внаслідок цього виникає необхідність вдосконалення системи бухгалтерської звітності, оскільки з'являється потреба не тільки у фіксації загальних сум, а й у швидкій ідентифікації платежу за кожною застрахованою особою.

75

Це викликано тим, що у накопичувальній системі пенсійного забезпечення затримка відображення даних у звітності означає неможливість інвестування коштів учасника, що веде до втрати його інвестиційного доходу. Діюча сьогодні система звітності за ЄСВ не впливає на майбутні доходи застрахованої особи і помилки у персональних даних можуть бути виправлені пізніше без критичних наслідків для виплат.

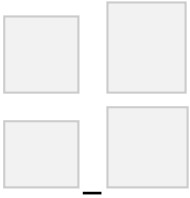
Крім того, планується перегляд ставок ЄСВ, коли його частина або додатковий відсоток буде зараховано на індивідуальні рахунки фізичних осіб у недержавних пенсійних фондах або у Державному накопичувальному фонді.

Такі зміни викликають необхідність трансформації Об'єднаного звіту. Перші кроки у цьому напрямку вже зроблені і ми повернулися до практики, що існувала до 2021 р., а саме звітність знов подається щомісячно, оскільки квартальна звітність не дає можливості контролювати процеси оперативного зарахування коштів на накопичувальні рахунки.

Додаток Д1 потребує певної деталізації, зокрема введення нових ознак доходу та типів нарахувань, які дозволять системі автоматично розділяти платіж на «солідарну» та «накопичувальну» частини. Діюча форма звіту має код «1» (наймані працівники на загальних підставах), «29» (цивільно-правові договори), тощо. Необхідно ввести додаткові коди, які будуть вказувати на участь особи у другому рівні пенсійного страхування залежно від віку або добровільності вибору.

В структуру таблиці Д1 слід ввести графи:

- сума внеску до солідарної системи (ПФУ);

- сума внеску до накопичувальної системи (Державний або недержавний фонд).

Це дозволить системі ПФУ автоматично генерувати платіжні інструкції для перерахунку коштів з казначейського рахунку на індивідуальні рахунки учасників.

Крім того, за допомогою API для бухгалтерського софту необхідно синхронізувати дані про пенсійні внески з реєстрами ПФУ у режимі реального часу.

Ключовим посередником у забезпеченні пенсійних прав найманих працівників стає роботодавець, що накладає на нього додаткову відповідальність. В першу чергу облікова служба повинна буде уважно відображати реквізити або ідентифікатор контракту обраного працівником НПФ або ДНФ.

По-друге, помилка, допущена у звітності тепер буде трактуватися не лише як порушення податкового законодавства, а й як завдання матеріальної шкоди майбутньому капіталу працівника.

По-третє, вже тепер очікується зміна та оновлення стандартів бухгалтерського обліку зобов'язань за накопичувальним та солідарними рівнями.

Очікувана трансформація звітності неможлива без повної синхронізації баз

7

6

даних, зокрема доцільним буде практика подання звіту в одну установу, скоріш за все ДПС за принципом «єдиного вікна», що надасть можливість автоматичної передачі даних до ПФУ, уповноважених банків та фондів.

Слід буде також запровадити можливість здійснення верифікації даних в реальному часі шляхом запровадження алгоритмів, які зможуть блокувати прийняття звіту з некоректними даними про накопичувальні рахунки ще на етапі відправки.

Вважаємо, що трансформація звітності з ПДФО та ЄСВ у зв'язку з пенсійною реформою - це не просто зміна форми бланка, а перехід до цифрового сервісного адміністрування. Головними векторами змін є глибока деталізація персональних даних та висока швидкість обробки інформації для забезпечення інвестиційного процесу та забезпечення в подальшому

додаткових доходів громадян, що досягли пенсійного віку.

1. Про індексацію пенсійних і страхових виплат та додаткові заходи щодо підвищення рівня соціального захисту найбільш вразливих верств населення у 2026 році: постанова КМУ від 25.02.2026 р. № 236. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236-2026-%D0%BF#Text>

2. Про затвердження Порядку перевірки правильності використання страхувальниками страхових коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування та застосування фінансових санкцій за порушення встановленого порядку їх використання: постанова Правління ПФУ від 10.10.2025 р. № 33-1. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1737-25#Text>

ЖИДОВСЬКА НАТАЛІЯ, к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування,
БУРИЧКО ЗІНОВІЙ, здобувач вищої освіти

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнології
імені С.З. Гжицького, м. Львів

АВТОМАТИЗАЦІЯ ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ ЯК КРИТИЧНО НЕОБХІДНИЙ ЕЛЕМЕНТ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІТ-КОМПАНІЙ В

умовах експоненційного зростання обсягів даних, ускладнення організаційно-економічних структур бізнесу та посилення регуляторних вимог до фінансової і податкової звітності автоматизація податкового обліку трансформується з інструменту підвищення ефективності у критично необхідний елемент функціонування ІТ-компаній. Її впровадження забезпечує підвищення точності облікових процедур, скорочення часових витрат на формування звітності, зниження транзакційних витрат, пов'язаних із ручною обробкою даних, а також дотримання принципів комплаєнсу в умовах багатюрисдикційної діяльності.

Автоматизація податкового обліку сприяє формуванню інтегрованого інформаційного середовища, що базується на синхронізації фінансових і податкових даних, забезпечує

77

прозорість облікових процесів і підвищує

адаптивність до динамічних змін податкового законодавства.

До ключових функціональних переваг автоматизованих систем податкового обліку належать:

- мінімізація ризиків, пов'язаних із людським фактором, шляхом алгоритмізації облікових процедур;
- забезпечення узгодженості бухгалтерських даних із податковими

реєстрами в режимі реального часу;

- автоматизоване формування податкової звітності відповідно до вимог національних і міжнародних нормативних стандартів;

- інтеграція з корпоративними інформаційними системами (ERP, CRM, платіжними платформами) у межах єдиного цифрового контуру;

- безперервний моніторинг змін податкового законодавства та їх імплементація в облікові алгоритми.

Типові рішення для автоматизації податкового обліку:

- SAP Tax Compliance, Oracle NetSuite, QuickBooks – для середнього та великого бізнесу;

- Thomson Reuters ONESOURCE – для міжнародного податкового менеджменту та звітності CbCR;

- Taxdoo, Avalara – для ПДВ - обліку в межах ЄС. [1]

Порівняльна характеристика податкових режимів в різних країнах світу подана в табл. 1.

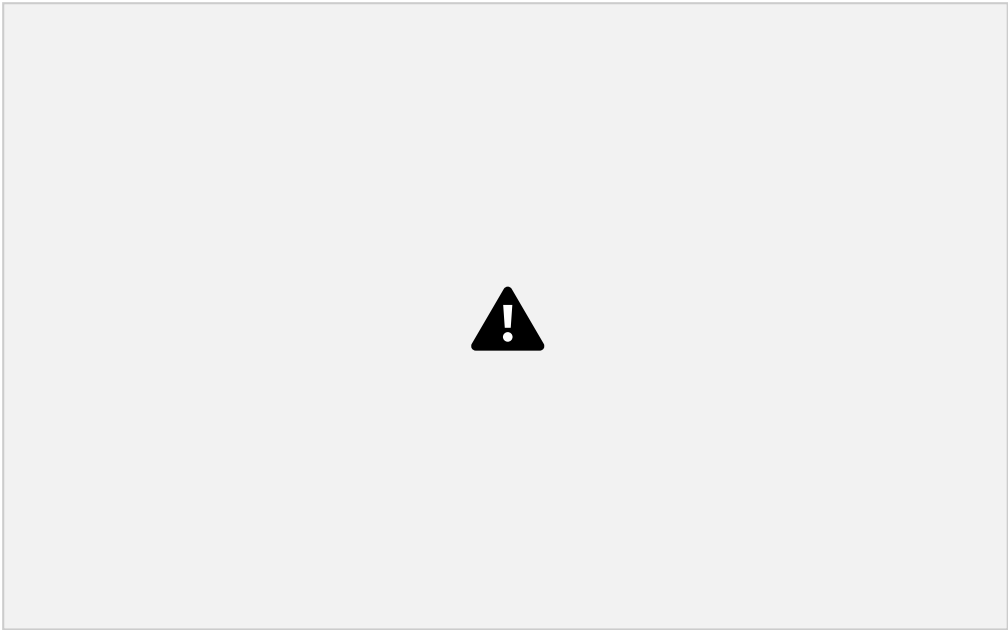

Таблиця 1 - Порівняльна характеристика податкових режимів в різних країнах світу

Країна	Сума податку на прибуток	Пільги для IT-сектору	Особливості
Естонія	0 % (до розподілу прибутку)	Відстрочка оподаткування до моменту дивідендів	Прозора модель, цифрова економіка
Ірландія	12,5 %	Податковий кредит на R&D	Міжнародні корпорації, гручкість
Кіпр	12,5 %	IP Box для інтелектуальної власності	Простота реєстрації
Польща	19,0 %	5,0 % на інноваційний дохід (IP Box)	Член ЄС, акцент на експорт
Україна	18,0 %	Режим Дія.City: 9% на дивіденди, 5% на ФОП	Спрощене оподаткування, розвиток IT

*Джерело: узагальнено автором [2,3,4].

Порівняння ставок

по

да

тк

у

на

пр

иб

ут

ок

в

кр

аї

на

х

сві

ту

по

да

но

на

ри

с.1

.

Рис. 1 - Порівняння ставок податку на прибуток в різних країнах світу *

**Джерело: складено автором.*

Час повернення інвестицій у роках, оцінено:

Естонія – 1.2,

Ірландія – 2.0,

Кіпр – 2.1,

Польща – 3.0,

Україна – 2.8. (рис. 2)

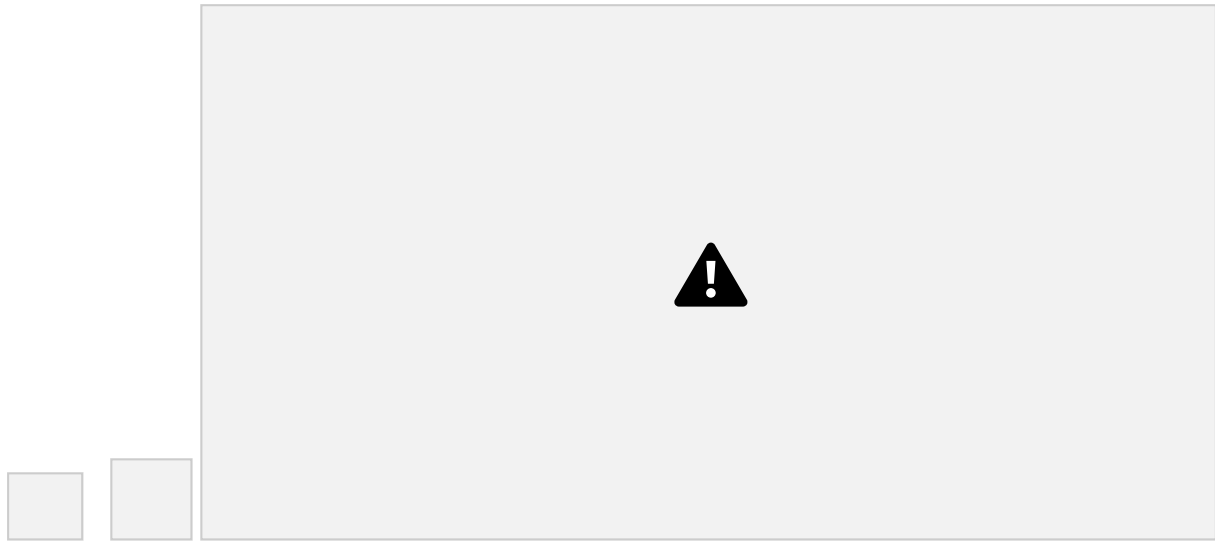

Рис. 2 - Час повернення інвестицій у роках*

**Джерело: розраховано автором.*

Таким чином, найбільш податково ефективними для ІТ-компаній залишаються юрисдикції з відстроченим або гнучким оподаткуванням прибутку (Естонія, Ірландія). Польща та Україна мають потенціал, але потребують стабілізації правового середовища.

79

Отже, автоматизація податкового обліку виступає ключовим чинником підвищення ефективності управління фінансовими потоками ІТ-компаній та забезпечення їх стійкості в умовах цифрової трансформації економіки.

1. Жидовська Н.М. Автоматизація податкового обліку в ІТ-компаніях. Цифрова економіка [Електрон. ресурс]: зб. матер. III Міжнар. наук.-практ. конф. 5 червня 2025. Київ: КНЕУ. С.153-156. DOI: <https://doi.org/10.33111/978-966-926-559-3>
2. Офіційний сайт Дія.City. (2024). Особливості податкового режиму. URL: <https://city.diia.gov.ua/>
3. AIN. (2024). Податкові зміни в ІТ у 2024 році. URL: <https://ain.ua/2024/01/15/podatkovizmini-v-it-2024/>
4. Forbes Україна. (2024). Як зміниться оподаткування ІТ-бізнесу в Україні. URL: <https://forbes.ua/innovations/yak-zminitsya-opodatkuvannya-it-biznesu-v-ukraini-eksperti-prognozuyut-zminu-trendiv-01012024-16350>

ЗІНИЧ ОКСАНА , старша викладачка

кафедри обліку і аудиту

ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут», м.Бережани

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах трансформації соціально-економічних систем, зумовлених стрімким розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, цифровізація набуває статусу визначального чинника підвищення ефективності функціонування підприємств. Особливе місце в даному процесі посідає бухгалтерський облік як ключовий елемент інформаційного забезпечення управлінських рішень.

Зростання обсягів інформаційних потоків, ускладнення господарських операцій та необхідність оперативного реагування на зміни зовнішнього середовища зумовлюють об'єктивну потребу у трансформації традиційної облікової системи. У цьому контексті цифровізація обліку постає не лише як інструмент автоматизації, але і як концептуально нова парадигма організації, обробки та інтерпретації облікових даних.

Теоретичні засади цифровізації обліку доцільно розглядати крізь призму інтеграції

80

класичних принципів бухгалтерського обліку із сучасними

цифровими технологіями. У науковій площині цифровізація трактується як багаторівневий процес структурно-функціональної трансформації облікової системи, спрямований на підвищення її адаптивності, прозорості та аналітичної спроможності [1].

Цифровізація бухгалтерського обліку включає в себе впровадження технологій розподілених реєстрів, зокрема блокчейну, що забезпечують

підвищення рівня прозорості та надійності облікової інформації. Використання таких технологій сприяє формуванню незмінного середовища збереження даних, що мінімізує ризики їх фальсифікації та несанкціонованого втручання. Крім того, застосування смарт-контрактів дозволяє автоматизувати виконання господарських операцій та контроль за їх дотриманням, що значно знижує адміністративні витрати та підвищує ефективність облікових процедур. У цьому контексті цифровізація обліку набуває рис інтегрованої системи, яка поєднує функції реєстрації, контролю та аналітики в єдиному цифровому середовищі.

Одним із базових напрямів цифрової трансформації є автоматизація облікових процедур, що передбачає використання спеціалізованих програмних продуктів для обробки первинної інформації, формування облікових регістрів та складання фінансової звітності. Застосування інтегрованих інформаційних систем, зокрема ERP-рішень, забезпечує синхронізацію даних між різними підсистемами підприємства, формуючи єдиний інформаційний простір та підвищуючи рівень управлінської координації [3].

Важливим елементом цифровізації обліку виступають хмарні технології,

